

YEŞU

GİRİŞ

Bu kitap Musa'nın yerine geçen Yeşu'nun önderliğinde çoğu Kenan topraklarının İsraililer tarafından ele geçirilişinin tarihidir. Kitapta sözü edilen önemli olaylar arasında Şeria Irmağı'nın geçilmesi, Eriha'nın düşüşü, Ay Kenti'nin ele geçirilmesi, Tanrı ile İsrail arasındaki antlaşmanın yenilenmesi sayılabilir.

Kitabın iyi bilinen ayetlerinden biri 24:15'tir. Yeşu bu ayette şöyle diyor: “Kime kulluk edeceksiniz, bugün karar verin. Ben ve ev halkım RAB'be kulluk edeceğiz.”

Ana Hatlar:

1:1-12:24 Kenan topraklarının ele geçirilmesi

13:1-21:45 Toprakların bölüştürülmesi

a.13:1-33 Şeria Irmağı'nın doğusundaki topraklar

b.14:1-19:51 Şeria Irmağı'nın batısındaki topraklar

c.20:1-9 Sığınak kentler

ç.21:1-45 Levililer'e ayrılan kentler

22:1-34 Doğuda yerleşen oymakların kendi topraklarına dönmesi

23:1-16 Yeşu'nun veda konuşması

24:1-33 Antlaşmanın Şekem'de yenilenmesi

Rab'bin Yeşu'ya Buyruğu

¹ RAB, kulu Musa'nın ölümünden sonra onun yardımcısı Nun oğlu Yeşu'ya şöyle seslendi:

2 “Kulum Musa öldü. Şimdi kalk, bütün halkla birlikte Şeria Irmağı'nı geç. Size, İsrail halkına vereceğim ülkeye girin. 3 Musa'ya söylediğim gibi, ayak basacağınız her yeri size veriyorum. 4 Sınırlarınız çölden Lübnan'a, büyük Fırat Irmağı'ndan –bütün Hitit ülkesi dahil– batıdaki Akdeniz'e kadar uzanacak. 5 Yaşamın boyunca hiç kimse sana karşı koyamayacak; nasıl Musa ile birlikte oldumsa, seninle de birlikte olacağım. Seni terk etmeyeceğim, seni yüzüstü bırakmayacağım.

6 “Güçlü ve yürekli ol. Çünkü halkı, atalarına vereceğime ant içtiğim ülkeyi miras almaya sen götüreceksin. 7 Yeter ki, güçlü ve yürekli ol. Kulum Musa'nın sana buyurduğu Kutsal Yasa'nın tümünü yerine getirmeye dikkat et. Gittiğin her yerde başarılı olmak için bu yasadan ayrılma, sağa sola sapma. 8 Yasa Kitabı'nda yazılanları dilinden düşürme. Tümünü özenle yerine getirmek için gece gündüz onu düşün. O zaman başarılı olacak ve amacına ulaşacaksın. 9 Sana güçlü ve yürekli ol demedim mi? Korkma, yılma. Çünkü Tanrın RAB gideceğin her yerde seninle birlikte olacak.”

Yeşu'nun Halka Buyruğu

10 Bunun üzerine Yeşu, halkın görevlilerine şöyle buyurdu: 11 “Ordugahın ortasından geçip halka şu buyruğu verin: ‘Kendinize kumanya hazırlayın. Çünkü Tanrınız RAB'bin size vereceği ülkeye girip orayı mülk edinmek için üç gün sonra Şeria Irmağı'nı geçeceksiniz.’ ”

¹² Yeşu, Ruben ve Gad oymaklarına ve Manaşşe oymağının yarısına da şöyle dedi: ¹³ “RAB'bin kulu Musa'nın, ‘Tanrınız RAB bu ülkeyi size verip sizi rahata erdirecek’ dediğini anımsayın. ¹⁴ Kadınlarınız, çocuklarınız ve hayvanlarınız Şeria Irmağı'nın doğusunda, Musa'nın size verdiği topraklarda kalsın. Ama sizler, bütün yiğit savaşçılar, silahlı olarak kardeşlerinizden önce ırmağı geçip onlara yardım edin. ¹⁵ RAB sizi rahata erdirdiği gibi, onları da rahata erdirecek. Onlar Tanrınız RAB'bin vereceği ülkeyi mülk edindikten sonra siz de mülk edindiğiniz topraklara, RAB'bin kulu Musa'nın Şeria Irmağı'nın doğusunda size verdiği topraklara dönüp oraya yerleşin.”

¹⁶ Önderler Yeşu'ya, “Bize ne buyurduysan yapacağız” diye karşılık verdiler; “Bizi nereye gönderirsen gideceğiz. ¹⁷ Her durumda Musa'nın sözünü dinlediğimiz gibi, senin sözünü de dinleyeceğiz. Yeter ki, Musa'yla birlikte olmuş olan Tanrın RAB seninle de birlikte olsun. ¹⁸ Sözünü dinlemeyen, buyruklarına karşı gelip başkaldıran ölümle cezalandırılacaktır. Yeter ki, sen güçlü ve yürekli ol.”

2

Rahav ve Casuslar

¹ Nun oğlu Yeşu Şittim'den gizlice iki casus gönderdi. “Gidip ülkeyi, özellikle de Eriha'yı araştırın” dedi. Böylece yola çıkan casuslar, Rahav adında bir fahişenin evine gidip geceyi orada geçirdiler.

² Bu arada Eriha Kralı'na, “Ülkemizi araştırmak üzere bu gece İsrail halkından buraya adamlar geldi” diye haber verildi. ³ Bunun üzerine Eriha Kralı, Rahav'a, “Sana gelip evinde kalan o adamları dışarı çıkar” diye haber gönderdi, “Çünkü onlar ülkemizi araştırmak için geldiler.”

⁴ İki adamı saklamış olan Rahav, “Adamların bana geldikleri doğru” dedi, “Ama ben nereli olduklarını bilmiyordum. ⁵ Karanlık basar basmaz, kentin kapısı kapanmak üzereyken çıktılar. Nereye gittiklerini bilmiyorum. Hemen peşlerinden giderseniz yetişirsiniz.” ⁶ Aslında kadın onları dama çıkarmış, oraya sermiş olduğu keten saplarının altına gizlemişti. ⁷ Kralın adamlarıysa casusları Şeria Irmağı'nın geçitlerine giden yol boyunca kovaladılar. Onlar kentten çıkar çıkmaz kapı sürgülenmişti.

⁸ Damdaki adamlar yatmadan önce kadın yanlarına çıktı. ⁹ “RAB'bin bu ülkeyi size verdiğini biliyorum” dedi, “Sizden ötürü dehşete kapıldık; ülkede yaşayan herkesin korkudan dizlerinin bağı çözüldü. ¹⁰ Çünkü Mısır'dan çıktığınızda RAB'bin Kamış Denizi'ni* önünüzde nasıl kuruttuğunu, Şeria Irmağı'nın ötesindeki Amorlu iki krala –Sihon ve Og'a– neler yaptığınızı, onları nasıl yok ettiğinizi duyduk. ¹¹ Bunları duyduğumuzda korkudan dizlerimizin bağı çözüldü. Sizin korkunuzdan kimsede derman kalmadı. Çünkü Tanrınız RAB hem yukarıda göklerde, hem de aşağıda yeryüzünde Tanrı'dır. ¹²⁻¹³ Size iyilik ettiğim gibi, siz de aileme iyilik edeceğinize lütfen RAB

adına ant için. Annemi, babamı, erkek ve kız kardeşlerimle ailelerini ölümden kurtarıp hepimizi sağ bırakacağınıza ilişkin bana güvenilir bir işaret verin.”

¹⁴ Adamlar, “Eğer bu yaptıklarımızı açığa vurmazsanız, yerinize ölmeye hazırız” dediler, “RAB bu ülkeyi bize verdiğinde sana iyilik edip sözümüzü tutacağız.”

¹⁵ Kent surlarında bir evde oturan Rahav, adamları iple pencereden aşağı indirdi.

¹⁶ Onlara, “Dağa çıkın, yoksa sizi kovalayanlarla karşılaşabilirsiniz” dedi, “Onlar dönene kadar üç gün orada saklanın. Sonra yolunuza devam edersiniz.”

¹⁷ Adamlar Rahav'a, “Bize içirdiğin andı tutmasına tutarız” dediler, ¹⁸ “Ama ülkeye girdiğimizde şu kırmızı ipi bizi indirdiğin pencereye bağla. Anneni, babanı, kardeşlerinle babanın bütün ev halkını yanına, kendi evine topla. ¹⁹ Evinin kapısından dışarıya çıkan, kendi kanından sorumlu olacak; böyle biri için sorumluluk kabul etmeyiz. Ama seninle birlikte evinde olan herhangi birine gelecek zarardan biz sorumluyuz. ²⁰ Ancak bu yaptıklarımızı açığa vurursan, içirdiğin ant bizi bağlamaz.”

²¹ Kadın, “Dediğiniz gibi olsun” diye karşılık verdi. Onları yola çıkarıp uğurladıktan sonra kırmızı ipi pencereye bağladı.

²² Adamlar ayrılıp dağa çıktılar; kendilerini kovalayanlar dönünceye dek üç gün orada kaldılar. Kovalayanlar yol boyu onları aradıysa da bulamadılar. ²³ İki adam geri dönmek üzere dağdan indi. Irmağı geçip Nun oğlu Yeşu'nun yanına vardılar ve

başlarından geçen her şeyi ona anlattılar. ²⁴ Yeşu'ya, “RAB gerçekten bütün ülkeyi elimize teslim etti” dediler, “Orada yaşayan herkesin korkudan dizlerinin bağı çözüldü.”

3

İsraililer Şeria Irmağı'nı Geçiyor

¹ Sabah erkenden kalkan Yeşu, bütün İsrail halkıyla birlikte Şittim'den yola çıkıp Şeria Irmağı'na kadar geldi. Irmağı geçmeden orada konakladılar.

² Üçüncü günün sonunda ordugahı baştan başa geçen görevliler ³ halka, “Levili kâhinlerin Tanrınız RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı* yüklendiklerini gördüğünüzde siz de yerinizden kalkıp sandığı izleyin” diye buyurdular, ⁴ “Böylece hangi yöne gideceğinizi bileceksiniz. Çünkü daha önce bu yoldan hiç geçmediniz. Ama Antlaşma Sandığı'na yaklaşmayın; sandıkla aranızda iki bin arşın* kadar bir aralık kalsın.”

⁵ Yeşu halka, “Kendinizi kutsayın” dedi, “Çünkü RAB yarın aranızda mucizeler yaratacak.”

⁶ Yeşu kâhinlere, “Antlaşma Sandığı'nı yüklenip halkın önüne geçin” dedi. Böylece kâhinler sandığı yüklenip halkın önünde yürümeye başladılar.

⁷ Bu arada RAB Yeşu'ya şöyle dedi: “Musa'yla birlikte olduğum gibi, seninle de birlikte olduğumu anlamaları için bugün seni bütün İsrail halkının gözünde yüceltmeye başlayacağım. ⁸ Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kâhinlere, ‘Şeria Irmağı'nın

* **3:4** “İki bin arşın”: Yaklaşık 900 m.

kıyısına varınca suda biraz ilerleyip durun' diye buyruk ver.”

9 Yeşu İsrail halkına, “Yaklaşın, Tanrınız RAB'bin söylediklerini dinleyin” dedikten sonra ekledi: 10 “Yaşayan Tanrı'nın aranızda olduğunu, Kenan, Hitit, Hiv, Periz, Girgaş, Amor ve Yevus halklarını kesinlikle önünüzden süreceğini şundan anlayacaksınız: 11 Bütün yeryüzünün Egemeni'ne ait olan Antlaşma Sandığı, sizden önce Şeria İrmağı'nı geçecek. 12 Şimdi her oymaktan birer kişi olmak üzere İsrail oymaklarından kendinize on iki adam seçin. 13 Bütün yeryüzünün Egemeni RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kâhinlerin ayakları Şeria İrmağı'nın sularına değer değmez, yukarıdan aşağıya akan sular kesilip bir yığın halinde birikecek.”

14 Halk Şeria İrmağı'nı geçmek üzere konakladığı yerden yola çıktı. Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kâhinler önden gidiyorlardı. 15 Sandığı taşıyan kâhinler ırmağın kıyısına varıp suya ayak bastıklarında –Şeria İrmağı, ekin biçme zamanında kabarır, kıyılarını basar– 16 ta yukarıdan gelen sular durdu, çok uzaklarda, Saretan yakınında bulunan Adam Kenti'nde bir yığın halinde yükselmeye başladı. Öyle ki, Arava –Lut– Gölü'ne akan sular tümüyle kesildi. Halk Eriha'nın karşısından ırmağı geçti. 17 RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kâhinler, halkın tamamı ırmağı geçinceye dek kurumuş ırmak yatağının ortasında kıpırdamadan durdular. Böylece bütün İsrail halkı kurumuş ırmak yatağından geçti.

4

Irmaktan Alınan Taşlar

¹ Halkın tümü Şeria Irmağı'nı geçtikten sonra RAB Yeşu'ya şöyle seslendi: ² “Her oymaktan birer kişi olmak üzere halktan on iki adam seçin. ³ Onlara şunu buyurun: ‘Buradan, Şeria Irmağı'nın ortasından, kâhinlerin ayaklarını sağlam biçimde bastıkları yerden birer taş alın. Bu taşları yanınızda götürüp geceyi geçireceğiniz yere koyun.’ ”

⁴ Böylece Yeşu İsrail'in her oymağından birer kişi olmak üzere seçtiği on iki adamı çağırdı. ⁵ Onlara, “İrmağın ortasına, Tanrınız RAB'bin Antlaşma Sandığı'na* kadar gidin” diye buyurdu, “İsrail halkının oymak sayısına göre her biriniz omuzuna birer taş alsın. ⁶ Bunlar sizin için bir anı olacak. Çocuklarınız ilerde, ‘Bu taşların sizin için anlamı ne?’ diye sorduklarında, ⁷ onlara diyeceksiniz ki, ‘Şeria Irmağı'nın suları RAB'bin Antlaşma Sandığı'nın önünde kesildi. Antlaşma Sandığı ırmaktan geçerken akan sular durdu. Bu taşlar sonsuza dek İsrail halkı için bu olayın anısı olacak.’ ”

⁸ İsraililer Yeşu'nun buyruğunu yerine getirdiler. RAB'bin Yeşu'ya söylediği gibi, İsrail oymaklarının sayısına göre Şeria Irmağı'nın ortasından aldıkları on iki taşı konaklayacakları yere götürüp bir araya yığdılar. ⁹ Yeşu ayrıca Şeria Irmağı'nın ortasına, Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kâhinlerin durduğu yere on iki taş diktirdi. Bu taşlar bugün de oradadır.

¹⁰ Böylece RAB'bin Yeşu'ya, halka iletilmek üzere buyurduğu her şey yerine getirilinceye dek, sandığı taşıyan kâhinler Şeria Irmağı'nın ortasında

durdular. Her şey Musa'nın Yeşu'ya buyurduğu gibi yapıldı. Halk da çabucak ırmağı geçti. ¹¹ Halkın tümü geçtikten sonra kâhinler RAB'bin Antlaşma Sandığı'yla birlikte halkın önüne geçtiler. ¹² Ruben ve Gad oymaklarıyla Manaşşe oymağının yarısı, Musa'nın kendilerine buyurduğu gibi, silahlı olarak İsrail halkının önüne geçtiler. ¹³ Böylece kırk bin kadar silahlı adam savaşmak üzere RAB'bin önünde Eriha ovalarına girdi.

¹⁴ RAB o gün Yeşu'yu bütün İsrail halkının gözünde yüceltti. Musa'ya yaşamı boyunca nasıl saygı gösterdilerse, Yeşu'ya da öyle saygı göstermeye başladılar.

¹⁵⁻¹⁶ RAB Yeşu'ya, “Levha Sandığı'nı taşıyan kâhinlerin Şeria İrmağı'ndan çıkmalarını buyur” dedi.

¹⁷ Yeşu da kâhinlere, “Şeria İrmağı'ndan çıkın” diye buyurdu.

¹⁸ RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kâhinler Şeria İrmağı'nın ortasından ayrılıp karaya ayak basar basmaz ırmağın suları eskisi gibi akmaya ve kıyıları basmaya başladı.

¹⁹ Halk Şeria İrmağı'nı birinci ayın onuncu günü geçip Gilgal'da, Eriha'nın doğu sınırında konakladı. ²⁰ Yeşu ırmaktan alınan on iki taşı Gilgal'a dikti. ²¹ Sonra İsrail halkına şöyle dedi: “Çocuklarınız bir gün size, ‘Bu taşların anlamı nedir?’ diye soracak olurlarsa, ²² onlara, ‘İsrail halkı Şeria İrmağı'nın kurumuş yatağından geçti’ diyeceksiniz. ²³ ‘Tanrınız RAB Kamış Denizi'ni* geçişimiz boyunca önümüzde nasıl kuruttuysa,

Şeria Irmağı'nı da geçişiniz boyunca önünüzde kuruttu. ²⁴ Öyle ki, yeryüzünün bütün halkları RAB'bin ne denli güçlü olduğunu anlasın; siz de Tanrınız RAB'den her zaman korkasınız! ”

5

¹ RAB'bin Şeria Irmağı'nın sularını İsraililer'in önünde, halkın geçişi boyunca nasıl kuruttuğunu duyan batı yakasındaki Amorlu krallarla Akdeniz kıyısındaki Kenanlı krallar, İsraililer'den ötürü can derdine düştüler; korkudan dizlerinin bağı çözüldü.

Gilgal'daki Sünnet Olayı

² Bu arada RAB, Yeşu'ya şöyle seslendi: “Kendine taştan bıçaklar yap ve İsraililer'i eskisi gibi sünnet et.”

³ Böylece Yeşu taştan yaptığı bıçaklarla İsraililer'i Givat-Haaralot'ta sünnet etti. ⁴ Bunu yapmasının nedeni şuydu: İsraililer Mısır'dan çıktıklarında savaşabilecek yaştaki bütün erkekler, Mısır'dan çıktıktan sonra çölden geçerken ölmüşlerdi. ⁵ Mısır'dan çıkan erkeklerin hepsi sünnetliydi. Ama Mısır'dan çıktıktan sonra yolda, çölde doğan erkeklerin hiçbiri sünnet olmamıştı. ⁶ İsraililer Mısır'dan çıktıklarında savaşacak yaşta olanların tümü ölünceye dek çölde kırk yıl dolaştılar. Çünkü RAB'bin sözünü dinlememişlerdi. RAB bize verilmek üzere atalarımıza söz verdiği süt ve bal akan ülkeyi onlara göstermeyeceğine ant içmişti. ⁷ RAB onların yerine çocuklarını yaşattı.

Sünnetsiz olan bu çocukları Yeşu sünnet etti. Çünkü yolda sünnet olmamışlardı. ⁸ Bütün erkekler sünnet edildikten sonra yaraları iyileşinceye dek ordugahta kaldılar.

⁹ RAB Yeşu'ya, “Mısır'da uğradığınız utancı bugün üzerinizden kaldırdım” dedi. Bugün de oraya Gilgal* denmesinin nedeni budur.

¹⁰ Gilgal'da, Eriha ovalarında konaklamış olan İsrail halkı, ayın on dördüncü gününün akşamı Fısıh Bayramı'nı* kutladı. ¹¹ Bayramın ertesi günü, tam o gün, ülkenin ürününden mayasız ekmek yaptılar ve kavrulmuş başak yediler. ¹² Ülkenin ürününden yemeleri üzerine ertesi gün man kesildi. Man kesilince İsraililer o yıl Kenan topraklarının ürünyle beslendiler.

Eriha'nın Düşüşü

¹³ Yeşu Eriha'nın yakınındaydı. Başını kaldırıncı önünde, kılıcını çekmiş bir adam gördü. Ona yaklaşarak, “Sen bizden misin, karşı taraftan mı?” diye sordu.

¹⁴ Adam, “Hiçbiri” dedi, “Ben RAB'bin ordusunun komutanıyım. Şimdi geldim.”

O zaman Yeşu yüzüstü yere kapanıp ona tapındı. “Efendimin kuluna buyruğu nedir?” diye sordu.

¹⁵ RAB'bin ordusunun komutanı, “Çarığınızı çıkar” dedi, “Çünkü bastığınız yer kutsaldır.” Yeşu söyleneni yaptı.

* **5:9** “Gilgal”: İbranice “Galal” (kaldırmak, yuvarlamak) fiilinden türetilmiştir. **5:10** Çık.12:1-13 **5:12** Çık.16:35 **5:15** Çık.3:5

6

¹ Eriha Kenti'nin kapıları İsraililer yüzünden sımsıkı kapatılmıştı. Ne giren vardı, ne de çıkan. ² RAB Yeşu'ya, “İşte Eriha'yı, kralını ve yiğit savaşçılarını senin eline teslim ediyorum” dedi, ³ “Siz savaşçılar, kentin çevresini günde bir kez olmak üzere altı gün dolanacaksınız. ⁴ Koç boynuzundan yapılmış birer boru taşıyan yedi kâhin sandığın önünden gitsin. Yedinci gün kentin çevresini yedi kez dolanın; bu arada kâhinler borularını çalsınlar. ⁵ Kâhinlerin koç boynuzu borularını uzun uzun çaldıklarını işittiğinizde, bütün halk yüksek sesle bağırsın. O zaman kentin surları çökecek ve herkes bulunduğu yerden dosdoğru kente girecek.”

⁶ Nun oğlu Yeşu kâhinleri çağırıp, “RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı* alın” dedi, “Yedi kâhin, ellerinde koç boynuzu borularla sandığın önünde yürüsün.” ⁷ Sonra halka, “Kalkın, kentin çevresini dolanmaya başlayın” dedi, “Silahlı öncüler RAB'bin Sandığı'nın önünden gitsin.”

⁸ Yeşu'nun bunları halka söylemesinden sonra, koç boynuzu birer boru taşıyan yedi kâhin borularını çalarak RAB'bin önünde ilerlemeye başladılar. Onları RAB'bin Antlaşma Sandığı izliyordu. ⁹ Silahlı öncüler boru çalan kâhinlerin önünden, artçılar da sandığın arkasından ilerliyor, bu arada borular çalınıyordu. ¹⁰ Yeşu halka şu buyruğu verdi: “Savaş naraları atmayın, sesinizi yükseltmeyin. ‘Bağırın’ diyeceğim güne dek ağzınızdan tek bir söz çıkmasın. Buyruğumu duyunca bağırın.” ¹¹ Halk RAB'bin Sandığı'yla

birlikte kentin çevresini bir kez dolandı, sonra ordugaha dönüp geceyi orada geçirdi.

¹² Ertesi sabah Yeşu erkenden kalktı. Kâhinler de RAB'bin Sandığı'nı yüklediler. ¹³ Koç boynuzu borular taşıyan yedi kâhin RAB'bin Sandığı'nın önünde ilerliyor, bir yandan da borularını çalıyorlardı. Silahlı öncüler onların önünden gidiyor, artçılar da RAB'bin Sandığı'nı izliyordu. Bu arada borular sürekli çalınıyordu. ¹⁴ Böylece ikinci gün de kentin çevresini bir kez dolanıp ordugaha döndüler. Aynı şeyi altı gün yinelediler.

¹⁵ Yedinci gün erkenden, şafak sökerken kalkıp kentin çevresini aynı şekilde yedi kez dolandılar. Kentin çevresini yalnız o gün yedi kez dolandılar. ¹⁶ Kâhinler yedinci turda borularını çalınca, Yeşu halka, “Bağırın! RAB kenti size verdi” dedi, ¹⁷ “Kent, içindeki her şeyle birlikte, RAB'be koşulsuz adanmıştır. Yalnız gönderdiğimiz ulakları saklamış olan fahişe Rahav'la evindekiler sağ bırakılacak. ¹⁸ Sakın RAB'be adanan herhangi bir şeye el sürmeyin. Adadığınız şeyleri alırsanız İsrail'in ordugahını felakete ve yıkıma sürüklersiniz. ¹⁹ Bütün altınla gümüş, tunç ve demir eşya RAB'be ayrılmıştır. Bunlar RAB'bin hazinesine girecek.”

²⁰ Halk bağırmağa başladı, kâhinler de borularını çaldılar. Boru sesini işiten halk daha yüksek sesle bağırdı. Kentin surları çöktü. Herkes bulunduğu yerden dosdoğru kente girdi. Böylece kenti ele geçirdiler. ²¹ Kadın erkek, genç yaşlı, küçük ve büyük baş hayvanlardan eşeklere dek, kentte ne

kadar canlı varsa, hepsini kılıçtan geçirip yok ettiler.

²² Yeşu ülkeye casus olarak gönderdiği iki adama, “O fahişenin evine gidin, ant içtiğiniz gibi, kadını ve bütün yakınlarını dışarı çıkarın” dedi. ²³ Eve giren genç casuslar Rahav'ı, annesini, babasını, erkek kardeşleriyle bütün akrabalarını ve kendisine ait olan her şeyi alıp İsrail ordugahının yakınına getirdiler. ²⁴ Sonra kenti içindekilerle birlikte ateşe verdiler. Ancak altını ve gümüşü, tunç ve demir eşyayı RAB'bin Tapınağı'nın hazinesine koydular. ²⁵ Yeşu fahişe Rahav'a, babasının ev halkıyla yakınlarına dokunmadı. Yeşu'nun Eriha'yı araştırmak için gönderdiği ulakları saklayan Rahav, bugün de İsraililer'in arasında yaşıyor.

²⁶ Bundan sonra Yeşu şöyle ant içti: “Bu kenti, Eriha'yı yeniden kurmaya kalkışan, RAB'bin lanetine uğrasın. Buna kalkışan kişi büyük oğlunu kaybetme pahasına temel atacak, en küçük oğlunu kaybetme pahasına da kentin kapılarını yerine takacak.”

²⁷ RAB Yeşu'yla birlikteydi. Yeşu'nun ünü ülkenin her yanına yayıldı.

7

Akan'ın Günahı

¹ Ne var ki, İsraililer adanan eşyalar konusunda RAB'be ihanet ettiler. Yahuda oymağından Zerah oğlu, Zavdi oğlu, Karmi oğlu Akan adanmış eşyaların bazılarını alınca, RAB İsraililer'e öfkелendi.

² Yeşu, Eriha'dan Beytel'in doğusunda, Beytaven yakınındaki Ay Kenti'ne adamlar göndererek, “Gidip ülkeyi araştırın” dedi. Adamlar da gidip Ay Kenti'ni araştırdılar. ³ Sonra Yeşu'nun yanına dönerek ona, “Bütün halkın oraya gidip yorulmasına gerek yok” dediler, “Sayısı az olan Ay halkını yenmeye iki üç bin kişi yeter.” ⁴ Kentin üzerine yürüyen üç bin kadar İsraili, Ay halkının önünde kaçmaya başladı. ⁵ Ay halkı onlardan otuz altı kadarını öldürdü, sağ kalanları da kentin kapısından Şevarim'e dek kovaladı. Bayırdan aşağı kaçanları öldürdü. Korkudan İsraililer'in dizlerinin bağı çözöldü.

⁶ Bunun üzerine Yeşu giysilerini yırtarak İsrail'in ileri gelenleriyle birlikte başından aşağı toprak döküp RAB'bin Sandığı'nın önünde yüzüstü yere kapandı ve akşama dek bu durumda kaldı. ⁷ Ardından şöyle dedi: “Ey Egemen RAB, bizi Amorlular'ın eline teslim edip yok etmek için mi Şeria Irmağı'ndan geçirdin? Keşke halimize razı olup ırmağın ötesinde kalsaydık. ⁸ Ya Rab, İsrail halkı dönüp düşmanlarının önünden kaçtıktan sonra ben ne diyebilirim! ⁹ Kenanlılar ve ülkede yaşayan öbür halklar bunu duyunca çevremizi kuşatacak, adımızı yeryüzünden silecekler. Ya sen, ya Rab, kendi yüce adın için ne yapacaksın?”

¹⁰ RAB Yeşu'ya şöyle karşılık verdi: “Ayağa kalk! Neden böyle yüzüstü yere kapanıyorsun? ¹¹ İsraililer günah işlediler. Onlarla yaptığım ve yerine getirmelerini buyurduğum antlaşmayı bozdular. Koşulsuz adanmış eşyaların bir kısmını çalıp kendi eşyaları arasına gizlediler ve yalan söylediler. ¹² İşte bu yüzden İsraililer düşmana

karşı tutunamıyor, arkalarını dönüp düşmanlarının önünden kaçıyor. Çünkü lanete uğradılar. Sizde bulunan adanmış eşyaları yok etmezseniz, artık sizinle birlikte olmayacağım. ¹³ Kalk, halkı kutsa ve onlara de ki, ‘Kendinizi yarın için kutsayın. Çünkü İsrail'in Tanrısı RAB şöyle diyor: Ey İsrail, adanmış eşyaların bir kısmını aldınız. Bunları yok etmedikçe düşmanlarınızın karşısında dayanamazsınız.’ ¹⁴ Sabah olunca oymak oymak dizilip sırayla öne çıkacaksınız. RAB'bin belirleyeceği oymak, boy boy öne çıkacak. RAB'bin belirleyeceği boy, aile aile öne çıkacak. Yine RAB'bin belirleyeceği ailenin erkekleri teker teker öne çıkacak. ¹⁵ Adanmış eşyaları aldığı belirlenen kişi, kendisine ait her şeyle birlikte ateşe atılacak. Çünkü RAB'bin Antlaşması'nı bozup İsrail'de iğrenç bir günah işledi.”

¹⁶ Sabah erkenden kalkan Yeşu, İsrail halkını oymak oymak öne çıkardı. Bunlardan Yahuda oymağı belirlendi. ¹⁷ Yahuda boylarını teker teker öne çıkardığında, Zerah boyu belirlendi. Zerahlılar aile aile öne çıkarıldığında Zavdi ailesi belirlendi. ¹⁸ Zavdi ailesinin erkekleri teker teker öne çıkarıldığında Yahuda oymağından Zerah oğlu, Zavdi oğlu, Karmi oğlu Akan belirlendi.

¹⁹ O zaman Yeşu Akan'a, “Oğlum” dedi, “İsrail'in Tanrısı RAB'bin hakkı için doğruyu söyle*, ne yaptın, söyle bana, benden gizleme.”

²⁰ Akan, “Doğru” diye karşılık verdi, “İsrail'in

* **7:19** “İsrail'in Tanrısı RAB'bin hakkı için doğruyu söyle”: İbranice “İsrail'in Tanrısı RAB'bi yücelt ve O'nu öv”. Bu deyim birine ant içirmek için kullanılırdı.

Tanrısı RAB'be karşı günah işledim. Yaptığım şu: ²¹ Ganimetin içinde Şinar† işi güzel bir kaftan, iki yüz şekel‡ gümüş, elli şekel§ ağırlığında bir külçe altın görünce dayanamayıp aldım. En altta gümüş olmak üzere, tümünü çadırımın ortasında toprağa gömdüm.”

²² Yeşu'nun görevlendirdiği adamlar hemen çadıra koştular. Gömülmüş eşyaları orada buldular. Gümüş en alttaydı. ²³ Tümünü çadırdan çıkardılar, Yeşu'ya ve İsrail halkına getirip RAB'bin önünde yere serdiler.

²⁴ Yeşu ile İsrail halkı, Zerah oğlu Akan'ı, gümüşü, altın külçeyi, kaftanı, Akan'ın oğullarıyla kızlarını, sığır ve davarlarıyla eşeğini, çadırıyla bütün eşyalarını alıp Akor* Vadisi'ne götürdüler. ²⁵ Yeşu Akan'a, “Bizi neden bu felakete sürükledin?” dedi, “RAB de bugün seni felakete sürükleyecek.” Ardından bütün İsrail halkı Akan'ı taşa tuttu; kendisine ait ne varsa taşıyıp yaktı. ²⁶ Akan'ın üzerine taşlardan büyük bir yığın yaptılar. Bu yığın bugün de duruyor. Bunun üzerine RAB'bin öfkesi dindi. Oranın bugün de Akor Vadisi diye anılmasının nedeni budur.

8

Ay Kenti'nin Yıkılması

¹ RAB Yeşu'ya, “Korkma, yılma” dedi, “Bütün savaşçılarını yanına alıp Ay Kenti'nin üzerine yürü. Ay Kralı'nı, halkını ve kenti bütün topraklarıyla birlikte sana teslim ediyorum. ² Eriha'ya ve

† 7:21 “Şinar”, yani “Babil”. ‡ 7:21 “İki yüz şekel”: Yaklaşık 2.3 kg. § 7:21 “Elli şekel”: Yaklaşık 575 gr. * 7:24 “Akor”: “Sıkıntı” anlamına gelir.

kralına ne yaptıysan, Ay Kenti'ne ve kralına da aynısını yap. Ama mal ve hayvanlardan oluşan ganimeti kendinize ayırın. Kentin gerisinde pusu kur.”

³ Böylece Yeşu bütün savaşçılarıyla birlikte Ay Kenti'nin üzerine yürümeye hazırlandı. Seçtiği otuz bin yiğit savaşçıyı geceleyin yola çıkarırken ⁴ onlara şöyle buyurdu: “Gidip kentin gerisinde pusuya yatın. Kentin çok uzağında durmayın. Hepiniz her an hazır olun. ⁵ Ben yanımdaki halkla birlikte kente yaklaşıcağım. Bir önceki gibi, düşman kentten çıkıp üzerimize gelince, önlerinde kaçır gibi yapıp ⁶ onları kentten uzaklaştırmaya dek ardımızdan sürükleyeceğiz. Önceki gibi onlardan kaçtığımızı sanacaklar. Biz kaçır gibi yaparken, ⁷ siz de pusu kurduğunuz yerden çıkıp kenti ele geçirirsiniz. Tanrımız RAB orayı elinize teslim edecek. ⁸ Kenti ele geçirince ateşe verin. RAB'in buyruğuna göre hareket edin. İşte buyruğum budur.”

⁹ Ardından Yeşu onları yolcu etti. Adamlar gidip Beytel ile Ay Kenti arasında, Ay Kenti'nin batısında pusuya yattılar. Yeşu ise geceyi halkla birlikte geçirdi.

¹⁰ Yeşu sabah erkenden kalkarak halkı topladı. Sonra kendisi ve İsrail'in ileri gelenleri önde olmak üzere Ay Kenti'ne doğru yola çıktılar. ¹¹ Yeşu, yanındaki bütün savaşçılarla kentin üzerine yürüdü. Yaklaşıp kentin kuzeyinde ordugah kurdular. Kentle aralarında bir vadi vardı. ¹² Yeşu beş bin kişi kadar bir güçle Beytel ile Ay Kenti arasında, kentin batısında pusu kurdurdu. ¹³ Ardından hem

kuzeyde ordugah kuranlar, hem batıda pusuya yatanlar savaş düzenine girdiler. Yeşu o gece vadede ilerledi.

¹⁴ Bunu gören Ay Kralı, kent halkıyla birlikte sabah erkenden kalktı. Zaman yitirmeden, İsraililer'e karşı savaşmak üzere Arava bölgesinin karşısında belirlenen yere çıktı. Ne var ki, kentin gerisinde kendisine karşı kurulan pusudan habersizdi. ¹⁵ Yeşu ile yanındaki İsraililer, kent halkı önünde bozguna uğramış gibi, çöle doğru kaçmaya başladılar. ¹⁶ Kentteki bütün halk İsraililer'i kovalamaya çağrıldı. Ama Yeşu'yu kovalarken kentten uzaklaştılar. ¹⁷ Ay Kenti'yle Beytel'den İsraililer'i kovalamaya çıkmayan tek kişi kalmamıştı. İsraililer'i kovalamaya çıkarlarken kent kapılarını açık bıraktılar.

¹⁸ RAB Yeşu'ya, "Elindeki palayı Ay Kenti'ne doğru uzat; orayı senin eline teslim ediyorum" dedi.

Yeşu elindeki palayı kente doğru uzattı. ¹⁹ Elini uzatır uzatmaz, pusudakiler yerlerinden fırlayıp kente girdiler; kenti ele geçirip hemen ateşe verdiler.

²⁰ Kentliler arkalarına dönüp bakınca, yanan kentten göklere yükselen dumanı gördüler. Çöle doğru kaçan İsraililer de geri dönüp onlara saldırınca artık kaçacak hiçbir yerleri kalmadı.

²¹ Pusuya yatmış olanların kenti ele geçirdiğini, kentten dumanlar yükseldiğini gören Yeşu ile yanındaki İsraililer, geri dönüp Ay halkına saldırdılar. ²² Kenti ele geçirenler de çıkıp saldırıya katılınca, kent halkı iki yönden gelen İsraililer'in

ortasında kaldı. İsraililer tek canlı bırakmadan hepsini öldürdüler. ²³ Sağ olarak tutsak aldıkları Ay Kralı'nı Yeşu'nun önüne çıkardılar.

²⁴ İsraililer Ay Kenti'nden çıkıp kendilerini kırsal alanlarda ve çölde kovalayanların hepsini kılıçtan geçirdikten sonra kente dönüp geri kalanları da kılıçtan geçirdiler. ²⁵ O gün Ay halkının tümü öldürüldü. Öldürülenlerin toplamı, kadın erkek, on iki bin kişiydi. ²⁶ Yeşu kentte yaşayanların tümü yok edilinceye dek pala tutan elini indirmede. ²⁷ İsraililer, RAB'bin Yeşu'ya verdiği buyruk uyarınca, kentin yalnız hayvanlarıyla mallarını yağmaladılar. ²⁸ Ardından Yeşu Ay Kenti'ni ateşe verdi, yakıp yıkıp viraneye çevirdi. Yıkıntıları bugün de duruyor. ²⁹ Ay Kralı'nı ağaca asıp akşama dek orada bırakan Yeşu, güneş batarken cesedi ağaçtan indirerek kent kapısının dışına attırdı. Cesedin üzerine taşlardan büyük bir yığın yaptılar. Bu yığın bugün de duruyor.

Kutsal Yasa Halka Okunuyor

³⁰ Bundan sonra Yeşu Eval Dağı'nda İsrail'in Tanrısı RAB'be bir sunak yaptı. ³¹ Sunak, RAB'bin kulu Musa'nın İsrail halkına verdiği buyruk uyarınca, Musa'nın Yasa Kitabı'nda yazıldığı gibi yontulmamış, demir alet değmemiş taşlardan yapıldı. RAB'be orada yakmalık sunular sundular, esenlik kurbanları kestiler. ³² Yeşu Musa'nın İsrail halkının önünde yazmış olduğu Kutsal Yasa'nın kopyasını orada taş levhalara yazdı. ³³ Bütün İsraililer, ileri gelenleriyle, görevlileriyle

ve hâkimleriyle birlikte –yabancılar dahil– RAB'bin Antlaşma Sandığı'nın* iki yanında, yüzleri, sandığı taşıyan Levili kâhinlere dönük olarak dizildiler. Halkın yarısı sırtını Gerizim Dağı'na, öbür yarısı da Eval Dağı'na verdi. Çünkü RAB'bin kulu Musa kutsanmaları için bu şekilde durmalarını daha önce buyurmuştu. ³⁴ Ardından Yeşu yasanın tümünü, kutsama ve lanetle ilgili bölümleri Yasa Kitabı'nda yazılı olduğu gibi okudu. ³⁵ Böylece Yeşu'nun, yabancıların da aralarında bulunduğu kadınlı, çocuklu bütün İsrail topluluğuna, Musa'nın buyruklarından okumadığı tek bir söz kalmadı.

9

Givonlular'ın Hilesi

¹ Şeria Irmağı'nın ötesinde, dağlık bölgede, Şefela'da ve Lübnan'a kadar uzanan Akdeniz kıyısındaki bütün krallar –Hitit*, Amor, Kenan, Periz, Hiv ve Yevus kralları– olup bitenleri duyunca, ² Yeşu'ya ve İsrail halkına karşı hep birlikte savaşmak için bir araya geldiler. ³ Givon halkı ise Yeşu'nun Eriha ve Ay kentlerine yaptıklarını duyunca ⁴ hileye başvurdu. Kendilerine elçi süsü vererek eşeklerinin sırtına yıpranmış heybeler, eski, yırtık ve yamalı şarap tulumları yüklediler. ⁵ Ayaklarında yıpranmış, yamalı çarıklar, sırtlarında da eski püskü giysiler vardı. Azık torbalarındaki bütün ekmekler kurumuş, küflenmişti. ⁶ Adamlar Gilgal'daki ordugaha, Yeşu'nun yanına gittiler. Ona ve İsrail halkına, “Uzak bir ülkeden geldik”

dediler, “Bizimle bir barış antlaşması yapmanızı istiyoruz.”

⁷ Ama İsraililer Hivliler'e*, “Sizinle neden antlaşma yapalım?” diye karşılık verdiler, “Belki de yakınımızda yaşıyorsunuz.”

⁸ Givonlular Yeşu'ya, “Biz senin kullarınız” dediler.

Yeşu, “Kimsiniz, nereden geliyorsunuz?” diye sordu.

⁹ Onlar da, “Çok uzak bir ülkeden kalkıp geldik” dediler. “Çünkü Tanrın RAB'bin ününü duyduk. Tanrın'la ilgili haberleri, Mısır'da yaptığı her şeyi, ¹⁰ Şeria Irmağı'nın ötesindeki Amorlu iki krala, Heşbon Kralı Sihon'a ve Aştaret'te egemenlik süren Başan Kralı Og'a neler yaptığını da duyduk. ¹¹ Bunun üzerine önderlerimiz ve ülkemizin bütün halkı bize şöyle dediler: ‘Onları karşılamak için yanınıza yiyecek alıp yola çıkın ve onlara, biz sizin kullarınızız; bunun için bizimle bir barış antlaşması yapmanızı istiyoruz deyin.’

¹² Size gelmek için yola çıktığımız gün azık olarak evden aldığımız şu ekmekler sıcacıktı. Bakın şimdi, kurumuş, küflenmişler. ¹³ Şarap doldurduğumuz şu tulumlar yeniydi, bakın nasıl sıyrılıp yırtılmış. Bunca yol geldiğimiz için giysilerimiz ve çarıklarımız yıprandı.”

¹⁴ İsraililer, RAB'be danışmadan Givonlular'ın sunduğu yiyecekleri aldılar. ¹⁵ Yeşu da onları sağ bırakacağına söz verip onlarla bir barış antlaşması yaptı. Topluluğun önderleri de antlaşmaya bağlı

9:7 Çık.23:32; 34:12; Yas.7:2 * **9:7** “Hivliler”: Givonlular Hiv halkındandı. **9:10** Say.21:21-35

kalacaklarına ant içtiler. ¹⁶ Ne var ki, antlaşmadan üç gün sonra Givonlular'ın yakında, komşu topraklarda yaşadıklarını öğrendiler. ¹⁷ Bunun üzerine yola çıkıp üç gün sonra onların kentlerine vardılar. Bu kentler Givon, Kefira, Beerot ve Kiryat-Yearim'di. ¹⁸ Ancak İsraililer bunlara dokunmadılar. Çünkü topluluğun önderleri, İsrail'in Tanrısı RAB adına ant içmişlerdi.

Bu yüzden topluluk önderlere karşı söylenmeye başladı. ¹⁹ Önderler ise, “Biz İsrail'in Tanrısı RAB adına ant içtik; bu yüzden onlara el süremeyiz” diye karşılık verdiler, ²⁰ “Ant içtiğimiz için onları sağ bırakacağız; yoksa Tanrı'nın gazabına uğrarız.” ²¹ Sonra halka, “Onları sağ bırakalım” dediler, “Ama bütün topluluk için odun kesip su çekmekle görevlendirilsinler.” Böylece önderler vermiş oldukları sözü tuttular.

²² Ardından Yeşu Givonlular'ı çağırıp, “Yakınıımızda yaşadığınız halde neden çok uzaktan geldiğinizi söyleyip bizi aldattınız?” dedi, ²³ “Bunun için artık lanetlisiniz. Hep köle kalacaksınız. Tanrım'ın Tapınağı için odun kesip su çekeceksiniz.”

²⁴ Givonlular, “Efendimiz, Tanrının RAB'bin kulu Musa'ya verdiği buyruğu duyduk” diye karşılık verdiler, “Musa'ya bütün ülkeyi size vermesini, ülkede yaşayanların hepsini yok etmenizi buyurduğunu duyduk. Sizden çok korktuk, can korkusuyla böyle davrandık. ²⁵ Şimdi senin elindeyiz. Sana göre adil ve doğru olanı yap.”

²⁶ Bunun üzerine Yeşu onları İsraililer'in elinden kurtardı, öldürölmelerine izin vermedi. ²⁷ O gün onları topluluk için ve gelecekte RAB'bin seçeceği

yerde yapılacak RAB'bin sunağı için odun kesip su çekmekle görevlendirdi. Bugün de bu işi yapıyorlar.

10

Amorlular'ın Yenilgiye Uğratılması

¹ Yeruşalim Kralı Adoni-Sedek, Yeşu'nun Eriha'yı ele geçirip kralını ortadan kaldırdığı gibi, Ay Kenti'ni de ele geçirip tümüyle yıktığını, kralını öldürdüğünü, Givon halkının da İsraililer'le bir barış antlaşması yapıp onlarla birlikte yaşadığını duyunca, ² büyük korkuya kapıldı. Çünkü Givon, kralların yaşadığı kentler gibi büyük bir kentti; Ay Kenti'nden de büyüktü ve yiğit bir halkı vardı. ³ Bu yüzden Yeruşalim Kralı Adoni-Sedek, Hevron Kralı Hoham, Yarmut Kralı Piram, Lakiş Kralı Yafia ve Eglon Kralı Devir'e şu haberi gönderdi: ⁴ “Gelin bana yardım edin, Givon'a saldıralım. Çünkü Givon halkı Yeşu ve İsrail halkıyla bir barış antlaşması yaptı.”

⁵ Böylece Amorlu beş kral –Yeruşalim, Hevron, Yarmut, Lakiş ve Eglon kralları– ordularını topladılar, hep birlikte gidip Givon'un karşısında ordugah kurdular; sonra saldırıya geçtiler.

⁶ Givonlular Gilgal'da ordugahta bulunan Yeşu'ya şu haberi gönderdiler: “Biz kullarını yalnız bırakma. Elini çabuk tutup yardımımıza gel, bizi kurtar. Çünkü dağlık bölgedeki bütün Amorlu krallar bize karşı birleşti.”

⁷ Bunun üzerine Yeşu bütün savaşçıları ve yiğit adamlarıyla birlikte Gilgal'dan yola çıktı. ⁸ Bu arada RAB Yeşu'ya, “Onlardan korkma” dedi, “Onları eline teslim ediyorum. Hiçbiri sana

karşı koyamayacak.” ⁹ Gilgal'dan çıkıp bütün gece yol alan Yeşu, Amorlular'a ansızın saldırdı.

¹⁰ RAB Amorlular'ı İsraililer'in önünde şaşkına çevirdi. İsraililer de onları Givon'da büyük bir bozguna uğrattılar; Beythoron'a çıkan yol boyunca, Azeka ve Makkeda'ya dek kovalayıp öldürdüler.

¹¹ RAB İsraililer'den kaçan Amorlular'ın üzerine Beythoron'dan Azeka'ya inen yol boyunca gökten iri iri dolu yağdırdı. Yağan dolunun altında can verenler, İsraililer'in kılıçla öldürdüklerinden daha çoktu.

¹² RAB'bin Amorlular'ı İsraililer'in karşısında bozguna uğrattığı gün Yeşu halkın önünde RAB'be şöyle seslendi:

“Dur, ey güneş, Givon üzerinde

Ve ay, sen de Ayalon Vadisi'nde.”

¹³ Halk, düşmanlarından öcünü alıncaya dek güneş durdu, ay da yerinde kaldı. Bu olay Yaşar Kitabı'nda da yazılıdır. Güneş, yaklaşık bir gün boyunca göğün ortasında durdu, batmakta gecikti.

¹⁴ Ne bundan önce, ne de sonra RAB'bin bir insanın dileğini işittiği o günkü gibi bir gün olmamıştır. Çünkü RAB İsrail'den yana savaştı.

¹⁵ Yeşu bundan sonra İsrail halkıyla birlikte Gilgal'daki ordugaha döndü.

Amorlu Kralların Öldürülmesi

¹⁶ Amorlu beş kral kaçıp Makkeda'daki bir mağarada gizlenmişlerdi. ¹⁷ Yeşu'ya, “Beş kral Makkeda'daki bir mağarada gizlenirken bulundu”

diye haber verildi. ¹⁸ Yeşu, “Mağaranın ağzına

büyük taşlar yuvarlayın, orayı korumak için adamlar görevlendirin” dedi,¹⁹ “Ama siz durmayın, düşmanı kovalayın; arkadan saldırıp kentlere ulaşmalarına engel olun. Tanrınız RAB onları elinize teslim etmiştir.”²⁰ Yeşu ve İsraililer düşmanı çok ağır bir yenilgiye uğratıp tamamını yok ettiler. Kurtulabilenler surlu kentlere sığındı.²¹ Sonra bütün halk güvenlik içinde Makkeda'daki ordugaha, Yeşu'nun yanına döndü. Hiç kimse ağzını açıp İsraililer'e karşı bir şey söyleyemedi.

²² Sonra Yeşu adamlarına, “Mağaranın ağzını açın, beş kralı çıkarıp bana getirin” dedi. ²³ Onlar da beş kralı –Yeruşalim, Hevron, Yarmut, Lakiş ve Eglon krallarını– mağaradan çıkarıp Yeşu'ya getirdiler. ²⁴ Krallar getirilince, Yeşu bütün İsrail halkını topladı. Savaşta kendisine eşlik etmiş olan komutanlara, “Yaklaşın, ayaklarınızı bu kralların boyunları üzerine koyun” dedi. Komutanlar yaklaşıp ayaklarını kralların boyunları üzerine koydular. ²⁵ Yeşu onlara, “Korkmayın, yılmayın; güçlü ve yürekli olun” dedi, “RAB savaşacağınız düşmanların hepsini bu duruma getirecek.” ²⁶ Ardından beş kralı vurup öldürdü ve her birini bir ağaca astı. Akşama dek öylece ağaçlara asılı kaldılar.

²⁷ Yeşu'nun buyruğu üzerine gün batımında kralların cesetlerini ağaçlardan indirdiler, gizlendikleri mağaraya atıp mağaranın ağzını büyük taşlarla kapadılar. Bu taşlar bugün de orada duruyor.

²⁸ Yeşu aynı gün Makkeda'yı aldı, kralını ve halkını kılıçtan geçirdi. Kentte tek canlı bırakmadı, hepsini öldürdü. Makkeda Kralı'na da Eriha Kralı'na yaptığı gibi aynısını yaptı.

Güneydeki Kentlerin Ele Geçirilmesi

²⁹ Yeşu İsrail halkıyla birlikte Makkeda'dan Livna'nın üzerine yürüyüp kente saldırdı. ³⁰ RAB kenti ve kralını İsraililer'in eline teslim etti. Yeşu kentin bütün halkını kılıçtan geçirdi. Tek canlı bırakmadı. Kentin kralına da Eriha Kralı'na yaptığının aynısını yaptı.

³¹ Bundan sonra Yeşu İsrail halkıyla birlikte Livna'dan Lakiş üzerine yürüdü. Kentin karşısında ordugah kurup saldırıya geçti. ³² RAB Lakiş'i İsraililer'in eline teslim etti. Yeşu ertesi gün kenti aldı. Livna'da yaptığı gibi, halkı ve kentteki bütün canlıları kılıçtan geçirdi. ³³ Bu arada Gezer Kralı Horam Lakiş'e yardıma geldi. Yeşu onu ve ordusunu yenilgiye uğrattı; kimseyi sağ bırakmaksızın hepsini öldürdü.

³⁴ İsrail halkıyla birlikte Lakiş'ten Eglon üzerine yürüyen Yeşu, kentin karşısında ordugah kurup saldırıya geçti. ³⁵ Kenti aynı gün ele geçirdiler. Lakiş'te yaptığı gibi, halkı ve kentteki bütün canlıları o gün kılıçtan geçirip yok ettiler.

³⁶ Ardından Yeşu İsrail halkıyla birlikte Eglon'dan Hevron üzerine yürüyüp saldırıya geçti. ³⁷ Kenti aldılar, kralını, halkını ve köylerindeki bütün canlıları kılıçtan geçirdiler. Eglon'da yaptıkları gibi, herkesi öldürdüler; kimseyi sağ bırakmadılar.

³⁸ Bundan sonra Yeşu İsrail halkıyla birlikte geri dönüp Devir'e saldırdı. ³⁹ Kralıyla birlikte Devir'i ve köylerini alıp bütün halkı kılıçtan geçirdi; tek canlı bırakmadı, hepsini öldürdü. Hevron'a, Livna'ya ve kralına ne yaptıysa, Devir'e ve kralına da aynısını yaptı.

⁴⁰ Böylece Yeşu dağlık bölge, Negev, Şefela ve dağ yamaçları dahil, bütün ülkeyi ele geçirip buralardaki kralların tümünü yenilgiye uğrattı. Hiç kimseyi esirgemedi. İsrail'in Tanrısı RAB'bin buyruğu uyarınca kimseyi sağ bırakmadı, hepsini öldürdü. ⁴¹ Kadeş-Barnea'dan Gazze'ye kadar, Givon'a kadar uzanan bütün Goşen bölgesini egemenliği altına aldı. ⁴² Bütün bu kralları ve topraklarını tek bir savaşta ele geçirdi. Çünkü İsrail'in Tanrısı RAB İsrail'den yana savaşmıştı. ⁴³ Ardından Yeşu İsrail halkıyla birlikte Gilgal'daki ordugaha döndü.

11

Kuzeydeki Kentlerin Ele Geçirilmesi

¹ Olup bitenleri duyan Hasor Kralı Yavin, Madon Kralı Yovav'a, Şimron ve Akşaf krallarına, ² dağlık kuzey bölgesinde, Kinneret Gölü'nün* güneyindeki Arava'da, Şefela'da ve batıda Dor Kenti sırtlarındaki krallara, ³ doğu ve batı bölgelerindeki Kenan, Amor, Hitit, Periz halklarına ve dağlık bölgedeki Yevuslular'la Hermon Dağı'nın eteğindeki Mispa bölgesinde yaşayan Hivliler'e haber gönderdi. ⁴ Bu krallar bütün ordularıyla, kıyıların kumu kadar sayısız askerleriyle, çok sayıdaki at ve savaş arabalarıyla yola çıktılar. ⁵ Bütün bu krallar İsraililer'e karşı savaşmak üzere birleşerek Merom suları kıyısına gelip hep birlikte ordugah kurdular.

⁶ Bu arada RAB Yeşu'ya, “Onlardan korkma” diye seslendi, “Onların hepsini yarın bu saatlerde

* **11:2** “Kinneret Gölü”, yani “Celile Gölü”.

İsrail'in önünde yere sereceğim. Atlarını sakatlayıp savaş arabalarını ateşe ver.” ⁷ Böylece Yeşu bütün ordusuyla birlikte Merom suları kıyısındaki kralların üzerine beklenmedik bir anda yürüdü ve onlara saldırdı. ⁸ RAB onları İsraililer'in eline teslim etti. Onları bozguna uğratan İsraililer, kaçanları Büyük Sayda'ya, Misrefot-Mayim'e ve doğuda Misper Vadisi'ne kadar kovalayıp öldürdüler; kimseyi sağ bırakmadılar. ⁹ Yeşu, RAB'bin kendisine buyurduğu gibi yaptı, atlarını sakatladi, savaş arabalarını ateşe verdi.

¹⁰ Yeşu bundan sonra geri dönüp Hasor'u ele geçirdi, Hasor Kralı'nı kılıçla öldürdü. Çünkü Hasor eskiden bütün bu krallıkların başıydı. ¹¹ İsraililer kentteki bütün canlıları kılıçtan geçirip yok ettiler. Soluk alan bir tek kişiyi esirgemediler. Ardından Yeşu Hasor'u ateşe verdi. ¹² Böylece bütün bu kentlerle krallarını ele geçirdi. RAB'bin kulu Musa'nın buyruğu uyarınca hepsini kılıçtan geçirip yok etti. ¹³ Ancak, İsraililer, Yeşu'nun ateşe verdiği Hasor dışında, tepe üzerinde kurulu kentlerden hiçbirini ateşe vermediler. ¹⁴ Bu kentlerdeki bütün mal ve hayvanları ganimet olarak aldılar, insanların tümünü ise kılıçtan geçirip öldürdüler; soluk alan bir tek kişiyi esirgemediler. ¹⁵ RAB'bin kulu Musa RAB'den aldığı buyrukları Yeşu'ya aktarmıştı. Yeşu bunlara uydu ve RAB'bin Musa'ya buyurduklarını eksiksiz yerine getirdi.

¹⁶⁻¹⁷ Böylece Yeşu, dağlık bölge, bütün Negev ve Goşen bölgesi, Şefela, Arava ve İsrail dağlarıyla bu dağların etekleri, Seir yönünde yükselen Halak Dağı'ndan Hermon Dağı'nın altındaki Lübnan

Vadisi'nde bulunan Baal-Gat'a varıncaya dek bütün toprakları ele geçirdi. Buraların krallarını yakalayıp öldürdü. ¹⁸ Yeşu bu krallarla uzun süre savaştı. ¹⁹ Givon'da yaşayan Hivliler dışında, İsraililer'le barış antlaşması yapan bir kent olmadı. İsraililer öbür kentlerin hepsini savaşarak aldılar. ²⁰ Çünkü onları İsrail'e karşı savaşmaya kararlı yapan RAB'bin kendisiydi. Böylece RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi, İsraililer onlara acımadı, hepsini öldürüp yok ettiler.

²¹ Yeşu bundan sonra Anaklılar'ın üzerine yürüdü. Onları dağlık bölgeden, Hevron, Devir ve Anav'dan, Yahuda ve İsrail'in bütün dağlık bölgelerinden söküp attı. Kentleriyle birlikte onları tümüyle yok etti. ²² İsraililer'in elindeki topraklarda hiç Anaklı kalmadı. Yalnız Gazze, Gat ve Aşdot'ta sağ kalanlar oldu. ²³ RAB'bin Musa'ya söylediği gibi, Yeşu bütün ülkeyi ele geçirdi ve İsrail oymakları arasında mülk olarak bölüştürdü. Böylece savaş sona erdi, ülke barışa kavuştu.

12

Yenilgiye Uğratılan Krallar

¹ İsraililer'in bozguna uğrattığı, Şeria Irmağı'nın doğusunda, Arava'nın bütün doğusu ile Arnon Vadisi'nden Hermon Dağı'na kadar topraklarını ele geçirdiği krallar şunlardır: ²⁻³ Heşbon'da oturan Amorlular'ın Kralı Sihon: Krallığı Arnon Vadisi kıyısındaki Aroer'den –vadinin ortasından– başlıyor, Ammonlular'ın sınırı olan

Yabbuk Irmağı'na dek uzanıyor, Gilat'ın yarısını içine alıyordu. Arava bölgesinin doğusu da ona aitti. Burası Kinneret Gölü'nden Arava –Lut–Gölü'ne uzanıyor, doğuda Beytyeşimot'a, güneyde de Pisga Dağı'nın yamaçlarına varıyordu. ⁴ Sağ kalan Refalılar'dan, Aştarot ve Edrei'de oturan Başan Kralı Og: ⁵ Kral Og, Hermon Dağı, Salka, Geşurlular'la Maakalılar'ın sınırına kadar bütün Başan'ı ve Heşbon Kralı Sihon'un sınırına kadar uzanan Gilat'ın yarısını yönetiyordu.

⁶ RAB'bin kulu Musa'nın ve İsraililer'in yenilgiye uğrattığı krallar bunlardı. RAB'bin kulu Musa bunların topraklarını Ruben ve Gad oymaklarıyla Manaşşe oymağının yarısına mülk olarak verdi.

⁷⁻⁸ Lübnan Vadisi'ndeki Baal-Gat'tan, Seir yönünde yükselen Halak Dağı'na kadar Şeria Irmağı'nın batısında bulunan toprakların kralları –Yeşu ve İsraililer'in yenilgiye uğrattığı kralları– şunlardır: –Yeşu, Hitit, Amor, Kenan, Periz, Hiv ve Yevus halklarına ait dağlık bölgeyi, Şefela'yı, Arava bölgesini, dağ yamaçlarını, çölü ve Negev'i İsrail oymakları arasında mülk olarak bölüştürdü.–

⁹ Eriha Kralı, Beytel yakınındaki Ay Kenti'nin Kralı, ¹⁰ Yeruşalim Kralı, Hevron Kralı, ¹¹ Yarmut Kralı, Lakiş Kralı, ¹² Eglon Kralı, Gezer Kralı, ¹³ Devir Kralı, Geder Kralı, ¹⁴ Horma Kralı, Arat Kralı, ¹⁵ Livna Kralı, Adullam Kralı, ¹⁶ Makkeda Kralı, Beytel Kralı, ¹⁷ Tappuah Kralı, Hefer Kralı, ¹⁸ Afek Kralı, Şaron Kralı, ¹⁹ Madon Kralı, Hasor Kralı, ²⁰ Şimron-Meron Kralı, Akşaf Kralı, ²¹ Taanak Kralı, Megiddo Kralı, ²² Kedeş Kralı, Karmel'deki

Yokneam Kralı, ²³ Dor sırtlarındaki Dor Kralı, Gilgal'daki Goyim Kralı ²⁴ ve Tirsas Kralı. Toplam otuz bir kral.

13

Alınacak Yerler

¹ Yeşu kocamış, yaşı hayli ilerlemişti. RAB ona, “Artık yaşlandın, yaşı hayli ilerledi” dedi, “Ama mülk olarak alınacak daha çok toprak var.

² “Alınacak topraklar şunlardır: Bütün Filist ve Geşur bölgeleri; ³ –Mısır'ın doğusundaki Şihor Irmağı'ndan, kuzeyde Ekron sınırlarına kadar uzanan bölge Kenanlılar'a ait sayılırdı.– Gazze, Aşdot, Aşkelon, Gat ve Ekron adlı beş Filist beyliği ve Avlular'ın toprakları; ⁴ güneyde bütün Kenan toprakları; Afek'e, yani Amor sınırına kadar, Saydalılar'a ait olan Meara; ⁵ Gevallılar'ın toprakları; Hermon Dağı eteğindeki Baal-Gat'tan Levo-Hamat'a kadar doğu yönündeki bütün Lübnan toprakları. ⁶ Lübnan'dan Misrefot-Mayim'e dek uzanan dağlık bölgede yaşayanları, bütün Saydalılar'ı İsraililer'in önünden söküp atacağım. Sana buyurduğum gibi, buraları kura ile İsraililer arasında mülk olarak bölüştür.

⁷ “Bu toprakları şimdiden dokuz oymakla Manaşşe oymağının yarısı arasında mülk olarak bölüştür.”

Şeria Irmağı'nın Doğusundaki Topraklar

⁸ Manaşşe oymağının öbür yarısı ile Ruben ve Gad oymakları, RAB'bin kulu Musa'nın Şeria Irmağı'nın doğusundaki toprakları kendilerine vermesiyle mülkten paylarını almışlardı.

⁹ Bu topraklar şunlardır: Arnon Vadisi kıyısında Aroer'den vadinin ortasındaki kentle Divon'a kadar uzanan Medeva Yaylası; ¹⁰ Heşbon'da egemenlik sürmüş olan Amor Kralı Sihon'un Ammon sınırına kadar uzanan bütün kentleri; ¹¹ Gilat, Geşur ve Maaka toprakları, Hermon Dağı'yla Salka'ya kadar bütün Başan; ¹² sağ kalan Refalılar'dan biri olup Aştarot ve Edrei'de egemenlik sürmüş olan Kral Og'un Başan'da kalan topraklarının tümü. Musa'nın, krallarını yenilgiye uğratıp ele geçirdiği topraklar bunlardı. ¹³ İsraililer Geşurlular'ı ve Maakalılar'ı topraklarından sürmediler; bunlar bugün de İsraililer arasında yaşıyorlar.

¹⁴ Musa, yalnız Levi oymağına topraktan pay vermedi. RAB'den aldığı buyruğa göre, Levililer'in payı İsrail'in Tanrısı RAB için yakılan sunulardı.

Rubenoğulları'na Verilen Topraklar

¹⁵ Musa'nın boy sayısına göre Ruben oymağına verdiği topraklar şunlardır: ¹⁶ Arnon Vadisi kıyısında Aroer'den vadinin ortasındaki kente kadar uzanan bölgeyle Medeva'nın çevresindeki yaylanın tümü; ¹⁷ Heşbon ve buna bağlı yayladaki bütün kentler; Divon, Bamot-Baal, Beytbaal-Meon, ¹⁸ Yahsa, Kedemot, Mefaat, ¹⁹ Kiryatayim ve Sivma, vadideki tepede kurulu Seret-Şahar,

20 Beytpeor, Pisga yamaçları, Beytyeşimot,
21 yayladaki kentlerle Heşbon'da egemenlik sürmüş olan Amor Kralı Sihon'un bütün ülkesi. Musa Sihon'u ve Sihon'un egemenliği altındaki topraklarda yaşayan Midyan beylerini –Evi, Rekem, Sur, Hur ve Reva'yı– yenilgiye uğratmıştı. 22 Öldürülenler arasında İsraililer'in kılıçtan geçirdiği Beor oğlu falcı Balam da vardı. 23 Rubenoğulları'nın sınırı Şeria Irmağı'na dayanıyordu. Rubenoğulları'na, boy sayısına göre köyleriyle birlikte mülk olarak verilen kentler bunlardı.

Gadoğulları'na Verilen Topraklar

24 Musa Gad oymağına da boy sayısına göre miras verdi. 25 Verdiği topraklar şunlardı: Yazer bölgesi, bütün Gilat kentleri, Rabba yakınındaki Aroer'e kadar uzanan Ammonlular'a ait toprakların yarısı; 26 Heşbon'dan Ramat-Mispe'ye ve Betonim'e, Mahanayim'den Devir sınırına kadarki bölge; 27 Şeria Ovası'ndaki Beytharam, Beytnimra, Sukkot, Safon, Heşbon Kralı Sihon'un topraklarından geri kalan bölüm, Kinneret Gölü'nün güney ucuna kadar uzanan Şeria Irmağı'nın doğu yakası. 28 Gadoğulları'na, boy sayısına göre köyleriyle birlikte mülk olarak verilen kentler bunlardı.

29 Musa, Manaşşe oymağının yarısına boy sayısına göre topraktan miras vermişti. 30 Bu topraklar Mahanayim'den başlıyor, Başan Kralı Og'un ülkesini –bütün Başan'ı– ve Yair'in Başan'daki yerleşim birimlerinin tümünü, yani toplam altmış kenti, 31 Gilat'ın yarısını, Başan Kralı Og'un egemenliğindeki Aştarot ve Edrei kentlerini içine

alıyordu. Buralar, Manaşşe oğlu Makir'in soyuna, boy sayısına göre Makiroğulları'nın yarısına ayrılmıştı.

³² Musa'nın, Eriha'nın doğusunda, Şeria Irmağı'nın ötesinde kalan Moav ovalarındayken bölüştürdüğü topraklar bunlardır. ³³ Ama Levi oymağına topraktan pay vermedi. Söz verdiği gibi, onların mirası İsrail'in Tanrısı RAB'bin kendisidir.

14

Şeria Irmağı'nın Batısındaki Toprakların Bölüşülmesi

¹ İsraililer'in Kenan'da mülk edindiği topraklara gelince, bu topraklar Kâhin Elazar, Nun oğlu Yeşu ve İsrail oymaklarının boy başları tarafından miras olarak İsraililer arasında bölüştürülmüştür. ² RAB'bin Musa aracılığıyla buyurduğu gibi, paylar dokuz oymakla bir oymağın yarısı arasında kura ile bölüştürüldü. ³ Çünkü Musa iki oymakla yarım oymağın payını Şeria Irmağı'nın doğusunda vermişti. Ama onlarla birlikte Levililer'e mülkten pay vermemişti. ⁴ Yusuf'un soyundan gelenler, Manaşşe ve Efrayim diye iki oymak oluşturuyordu. Levililer'e de yerleşecekleri kentler ve bu kentlerin çevresinde büyük ve küçük baş hayvanlarına ayrılan otlaklar dışında topraktan pay verilmedi. ⁵ İsraililer, RAB'bin Musa'ya verdiği buyruğa göre hareket edip ülkeyi paylaştılar.

Hevron Kaleb'e Veriliyor

⁶ Bu arada Yahudaoğulları Gilgal'da bulunan Yeşu'nun yanına geldiler. Kenizli Yefunne oğlu Kalev Yeşu'ya şöyle dedi: “RAB'bin Kadeş-Barnea'da Tanrı adamı Musa'ya senin ve benim hakkımda neler söylediğini biliyorsun. ⁷ RAB'bin kulu Musa ülkeyi araştırmak üzere beni Kadeş-Barnea'dan gönderdiğinde kırk yaşındaydım. Gördüklerimi ona açık yüreklilikle ilettim. ⁸ Ne var ki, benimle gelmiş olan soydaşlarım halkı korkuya düşürdüler. Ama ben tümüyle Tanrım RAB'bin yolundan gittim. ⁹ Bu nedenle Musa o gün, ‘Tümüyle Tanrım RAB'bin yolundan gittiğin için ayak bastığın topraklar sonsuza dek sana ve oğullarına mülk olacak’ diye ant içti. ¹⁰ RAB sözünü tuttu, beni yaşattı. İsraililer çölden geçerken RAB'bin Musa'ya bu sözleri söylediği günden bu yana kırk beş yıl geçti. Şimdi seksen beş yaşındayım. ¹¹ Bugün de Musa'nın beni gönderdiği günkü kadar güçlüyüm. O günkü gibi hâlâ savaşa gidip gelecek güçteyim. ¹² RAB'bin o gün söz verdiği gibi, bu dağlık bölgeyi şimdi bana ver. Orada Anaklılar'ın yaşadığını ve surlarla çevrili büyük kentleri olduğunu o gün sen de duymuştun. Belki RAB bana yardım eder de, O'nun dediği gibi, onları oradan sürerim.”

¹³ Yeşu Yefunne oğlu Kalev'i kutsadı ve Hevron'u ona mülk olarak verdi. ¹⁴ Böylece Hevron bugün de Kenizli Yefunne oğlu Kalev'in mülküdür. Çünkü o, tümüyle İsrail'in Tanrısı RAB'bin yolundan gitti. ¹⁵ Hevron'un eski adı Kiryat-Arba'ydı. Arba, Anaklılar'ın en güçlü adamının adıydı.

Böylece savaş sona erdi ve ülke barışa kavuştu.

15

Yahudaogulları'na Verilen Topraklar

¹ Boy sayısına göre Yahuda oymağına verilen bölge, güneyde Edom sınırına, en güneyde de Zin Çölü'ne kadar uzanıyordu. ² Güney sınırları, Lut Gölü'nün güney ucundaki körfezden başlayıp ³ Akrep Geçidi'nin güneyine, oradan da Zin Çölü'ne geçiyor, Kadeş-Barnea'nın güneyinden Hesron'a ve Addar'a çıkıyor, oradan da Karka'ya kıvrılıyor, ⁴ Asmon'u aşır Mısır Vadisi'ne uzanıyor ve Akdeniz'de son buluyordu. Güney sınırları buydu. ⁵ Doğu sınırı, Lut Gölü kıyısı boyunca Şeria Irmağı'nın ağzına kadar uzanıyordu. Kuzey sınırı, Şeria Irmağı'nın göl ağzındaki körfezden başlıyor, ⁶ Beythogla'ya ulaşır Beytarava'nın kuzeyinden geçiyor, Ruben oğlu Bohan'ın taşına varıyordu. ⁷ Sınır, Akor Vadisi'nden Devir'e çıkıyor, vadinin güneyinde Adummim Yokuşu karşısındaki Gilgal'a doğru kuzeye yöneliyor, buradan Eyn-Şemeş sularına uzanarak Eyn-Rogel'e dayanıyordu. ⁸ Sonra Ben-Hinnom Vadisi'nden geçerek Yevus Kenti'nin –Yeruşalim'in– güney sırtlarına çıkıyor, buradan Refaim Vadisi'nin kuzey ucunda bulunan Hinnom Vadisi'nin batısındaki dağın doruğuna yükseliyor, ⁹ oradan da Neftoah sularının kaynağına kıvrılıyor, Efron Dağı'ndaki kentlere uzanarak Baala'ya –Kiryat-Yearim'e– dönüyordu. ¹⁰ Baala'dan batıya, Seir Dağı'na yönelen sınır, Yearim –Kesalon– Dağı'nın kuzey sırtları boyunca uzanarak Beytşemeş'e iniyor, Timna'ya varıyordu. ¹¹ Sonra Ekron'un

kuzey sırtlarına uzanıyor, Şikeron'a doğru kıvrılarak Baala Dağı'na ulaştıktan sonra Yavneel'e çıkıyor, Akdeniz'de son buluyordu.

¹² Batı sınırı Akdeniz'in kıyılarıydı. Yahudaoğulları'ndan gelen boyların çepeçevre sınırları buydu.

¹³ Yeşu, RAB'den aldığı buyruk uyarınca, Yahuda bölgesindeki Kiryat-Arba'yı –Hevron'u– Yefunne oğlu Kalev'e miras olarak verdi. Arba, Anaklılar'ın atasıydı. ¹⁴ Kalev, Anak'ın üç torununu, onun soyundan gelen Şeşay, Ahiman ve Talmay'ı oradan sürdürdü. ¹⁵ Oradan eski adı Kiryat-Sefer olan Devir Kenti halkının üzerine yürüdü. ¹⁶ Kalev, “Kiryat-Sefer halkını yenip orayı ele geçirene kızım Aksa'yı eş olarak vereceğim” dedi.

¹⁷ Kenti Kalev'in kardeşi Kenaz'ın oğlu Otniel ele geçirdi. Bunun üzerine Kalev kızı Aksa'yı ona eş olarak verdi. ¹⁸ Kız Otniel'in yanına varınca, onu babasından bir tarla istemeye zorladı. Kalev, eşeğinden inen kızına, “Bir isteğin mi var?” diye sordu. ¹⁹ Kız, “Bana bir armağan ver” dedi, “Madem Negev'deki toprakları bana verdin, su kaynaklarını da ver.” Böylece Kalev yukarı ve aşağı su kaynaklarını ona verdi.

²⁰ Boy sayısına göre Yahudaoğulları oymağının payı buydu.

²¹ Yahudaoğulları oymağının Edom sınırlarına doğru en güneyde kalan kentleri şunlardı:

Kavseel, Eder, Yagur, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedeş, Hasor, Yitnan, ²⁴ Zif, Telem, Bealot, ²⁵ Hasor-Hadatta, Keriyot-Hesron –Hasor–

²⁶ Amam, Şema, Molada, ²⁷ Hasar-Gadda, Heşmon, Beytpelet, ²⁸ Hasar-Şual, Beer-Şeva, Bizzyotya, ²⁹ Baala, İyim, Esem, ³⁰ Eltolat, Kesil, Horma, ³¹ Ziklak, Madmanna, Sansanna, ³² Levaot, Şilhim, Ayin ve Rimmon; köyleriyle birlikte yirmi dokuz kent.

³³ Şefela'dakiler, Eştaol, Sora, Aşna, ³⁴ Zanoah, Eyn-Gannim, Tappuah, Enam, ³⁵ Yarmut, Adullam, Soko, Azeka, ³⁶ Şaarayim, Aditayim, Gedera ve Gederotayim; köyleriyle birlikte on dört kent.

³⁷ Senan, Hadaşa, Migdal-Gad, ³⁸ Dilan, Mispe, Yokteel, ³⁹ Lakiş, Boskat, Eglon, ⁴⁰ Kabbon, Lahmas, Kitliş, ⁴¹ Gederot, Beytdagon, Naama ve Makkeda; köyleriyle birlikte on altı kent.

⁴² Livna, Eter, Aşan, ⁴³ Yiftah, Aşna, Nesiv, ⁴⁴ Keila, Akziv ve Mareşa; köyleriyle birlikte dokuz kent.

⁴⁵ Kasaba ve köyleriyle birlikte Ekron; ⁴⁶ Ekron'un batısı, Aşdot'un çevresindeki bütün köyler; ⁴⁷ kasaba ve köyleriyle birlikte Aşdot; Mısır Vadisi'ne ve Akdeniz'in kıyısına kadar kasaba ve köyleriyle birlikte Gazze.

⁴⁸ Dağlık bölgede Şamir, Yattir, Soko, ⁴⁹ Danna, Kiryat-Sanna –Devir– ⁵⁰ Anav, Eştemo, Anim, ⁵¹ Goşen, Holon ve Gilo; köyleriyle birlikte on bir kent.

⁵² Arav, Duma, Eşan, ⁵³ Yanum, Beyttappuah, Afeka, ⁵⁴ Humta, Kiryat-Arba –Hevron– ve Sior; köyleriyle birlikte dokuz kent.

⁵⁵ Maon, Karmel, Zif, Yutta, ⁵⁶ Yizreel, Yokdeam, Zanoah, ⁵⁷ Kayin, Giva ve Timna; köyleriyle birlikte on kent.

⁵⁸ Halhul, Beytsur, Gedor, ⁵⁹ Maarat, Beytanot ve Eltekon; köyleriyle birlikte altı kent.

⁶⁰ Kiryat-Baal –Kiryat-Yearim– ve Rabba; köyleriyle birlikte iki kent.

⁶¹ Çölde Beytarava, Middin, Sekaka, ⁶² Nivşan, Tuz Kenti ve Eyn-Gedi; köyleriyle birlikte altı kent.

⁶³ Yahudaoğulları Yeruşalim'de yaşayan Yevuslular'ı oradan çıkartamadılar. Yevuslular bugün de Yeruşalim'de Yahudaoğulları'yla birlikte yaşıyorlar.

16

Efrayimoğulları'na Verilen Topraklar

¹ Kurada Yusufogulları'na düşen toprakların sınırları, doğuda Eriha sularının doğusundan, Eriha'daki Şeria Irmağı'ndan başlayarak çöle geçiyor, Eriha'dan Beytel'in dağlık bölgesine çıkıyor, ² Beytel'den Luz'a geçerek Arklılar'ın sınırına, Atarot'a uzanıyordu. ³ Sınır batıda Yafletliler'in topraklarına, Aşağı Beythoron bölgesine, oradan da Gezer'e iniyor ve Akdeniz'de son buluyordu.

⁴ Böylece Yusuf'un soyundan gelen Manaşşe ve Efrayim paylarını almış oldular.

⁵ Boy sayısına göre Efrayimoğulları'na pay olarak verilen toprakların sınırları, doğuda Atrot-Addar'dan yukarı Beythoron'a kadar uzanarak ⁶ Akdeniz'e varıyordu. Sınır kuzeyde Mikmetat'ta doğuya, Taanat-Şilo'ya dönüyor, kentin doğusundan geçip Yanoah'a uzanıyor, ⁷ buradan Atarot ve Naara'ya iniyor, Eriha'yı aşarak Şeria Irmağı'na ulaşıyordu. ⁸ Sınır Tappuah'tan batıya, Kana Vadisi'ne uzanıp Akdeniz'de son buluyordu.

Boy sayısına göre Efrayimoğulları oymağının payı buydu. ⁹ Ayrıca Manaşşeoğulları'na düşen payda da Efrayimoğulları'na ayrılan kentler ve bunlara bağlı köyler vardı.

¹⁰ Ne var ki, Efrayimoğulları Gezer'de yaşayan Kenanlılar'ı buradan sürmediler. Kenanlılar bugüne kadar Efrayimoğulları arasında yaşayıp onlara ücretsiz hizmet etmek zorunda kaldılar.

17

Manaşşeoğulları'na Düşen Topraklar

¹ Yusuf'un büyük oğlu Manaşşe'nin oymağı için kura çekildi. –Gilat ve Başan, Manaşşe'nin ilk oğlu Makir'e verilmişti. Çünkü Gilatlılar'ın atası olan Makir büyük bir savaşçıydı.– ² Manaşşe soyundan gelen öbürleri –Aviezer, Helek, Asriel, Şekem, Hefer ve Şemidaoğulları– bu kuranın içindeydi. Bunlar boylarına göre Yusuf oğlu Manaşşe'nin erkek çocuklarıydı.

³ Bunlardan Manaşşe oğlu, Makir oğlu, Gilat oğlu, Hefer oğlu Selofhat'ın erkek çocuğu olmadı; yalnız Mahla, Noa, Hogla, Milka ve Tirsa adında kızları vardı. ⁴ Bunlar, Kâhin Elazar'a, Nun oğlu Yeşu'ya ve önderlere gidip şöyle dediler: “RAB, Musa'ya erkek akrabalarımızla birlikte bize de mirastan pay verilmesini buyurdu.” RAB'bin bu buyruğu üzerine Yeşu, amcalarıyla birlikte onlara da mirastan pay verdi. ⁵ Böylece Manaşşe oymağına Şeria Irmağı'nın doğusundaki Gilat ve Başan bölgelerinden başka on pay verildi. ⁶ Çünkü Manaşşe'nin kız torunları da erkek torunların yanısıra mirastan pay almışlardı.

Gilat bölgesi ise Manaşşe'nin öbür oğullarına verilmişti.

⁷ Manaşşe sınırı Aşer sınırından Şekem yakınındaki Mikmetat'a uzanıyor, buradan güneye kıvrılarak Eyn-Tappuah halkının topraklarına varıyordu. ⁸ Tappuah Kenti'ni çevreleyen topraklar Manaşşe'nindi. Ama Manaşşe sınırındaki Tappuah Kenti Efrayimoğulları'na aitti. ⁹ Sonra sınır Kana Vadisi'ne iniyordu. Vadinin güneyinde Manaşşe kentleri arasında Efrayim'e ait kentler de vardı. Manaşşe sınırları vadinin kuzeyi boyunca uzanarak Akdeniz'de son buluyordu. ¹⁰ Güneydeki topraklar Efrayim'in, kuzeydeki topraklarsa Manaşşe'nindi. Böylece Manaşşe bölgesi Akdeniz'le, kuzeyde Aşer'le ve doğuda İssakar'la sınırlanmıştı.

¹¹ İssakar ve Aşer'e ait topraklardaki Beytşean ve köyleri, Yivleam'la köyleri, Dor, yani Dor sırtları halkıyla köyleri, Eyn-Dor halkıyla köyleri, Taanak halkıyla köyleri, Megiddo halkıyla köyleri Manaşşe'ye aitti. ¹² Ne var ki, Manaşşeoğulları bu kentleri tümüyle ele geçiremediler. Çünkü Kenanlılar buralarda yaşamaya kararlıydı. ¹³ İsraililer güçlenince, Kenanlılar'ı sürecektir yerde, onları angaryasına çalıştırmaya başladılar.

¹⁴ Yusuf oğulları Yeşu'ya gelip, “Mülk olarak bize neden tek kurayla tek pay verdin?” dediler, “Çok kalabalığız. Çünkü RAB bizi bugüne dek alabilirdiğine çoğalttı.”

¹⁵ Yeşu, “O kadar kalabalıksanız ve Efrayim'in dağlık bölgesi size dar geliyorsa, Perizliler'in ve

Refalılar'ın topraklarındaki ormanlara çıkıp kendinize yer açın” diye karşılık verdi.

¹⁶ Yusufogulları, “Dağlık bölge bize yetmiyor” dediler, “Ancak hem Beytşean ve köylerinde, hem de Yizreel Vadisi'nde oturanların, ovada yaşayan bütün Kenanlılar'ın demirden savaş arabaları var.”

¹⁷ Yeşu Yusufogulları'na, Efrayim ve Manaşşe oymaklarına şöyle dedi: “Kalabalıksınız ve çok güçlüsünüz. Tek kuraya kalmayacaksınız. ¹⁸ Dağlık bölge de sizin olacak. Orası ormanlıktır, ama ağaçları kesip açacağınız bütün topraklar sizin olur. Kenanlılar güçlüdür, demirden savaş arabalarına sahiptirler ama, yine de onları sürersiniz.”

18

Öbür Toprakların Bölüşülmesi

¹ Ülkenin denetimini eline geçiren İsrail topluluğu Şilo'da bir araya geldi. Orada Buluşma Çadırı'nı kurdular. ² Ne var ki, mülkten henüz paylarını almamış yedi İsrail oymağı vardı.

³ Yeşu İsraililer'e, “Bu uyuşukluğu üzerinizden ne zaman atacaksınız, atalarınızın Tanrısı RAB'bin size verdiği toprakları ele geçirmek için daha ne kadar bekleyeceksiniz?” dedi. ⁴ “Her oymaktan üçer adam seçin. Onları, ülkeyi incelemeye göndereceğim. Mülk edinecekleri yerlerin sınırlarını belirleyip kayda geçirerek yanıma dönsünler. ⁵ Bu toprakları yedi bölgeye ayırsınlar. Yahuda güney bölgesinde, Yusufogulları kuzey bölgesinde kalsın. ⁶ Yedi bölgeyi belirleyip kayda geçirdikten sonra, sonucu bana getirin. Burada,

Tanrımız RAB'bin önünde aranızda kura çekeceğim. ⁷ Levililer'e gelince, onların aranızda payı yoktur; mirasları RAB için kâhinlik yapmaktır. Gad ve Ruben oymaklarıyla Manaşşe oymağının yarısı ise RAB'bin kulu Musa'nın Şeria Irmağı'nın doğusunda kendilerine verdiği mülkü almış bulunuyorlar.”

⁸ Yeşu, toprakları kayda geçirmek için yola çıkmak üzere olan adamlara, “Gidip toprakları inceleyin, kayda geçirip yanıma dönün” diye buyurdu, “Sonra burada, Şilo'da, RAB'bin önünde sizin için kura çekeceğim.” ⁹ Adamlar yola çıkıp ülkeyi dolaştılar; kent kent, yedi bölge halinde kayda geçirdikten sonra Şilo'da, ordugahta bulunan Yeşu'nun yanına döndüler. ¹⁰ Yeşu Şilo'da RAB'bin önünde onlar için kura çekti ve toprakları İsrail oymakları arasında bölüştürdü.

Benyaminogulları'na Verilen Topraklar

¹¹ Boy sayısına göre Benyaminogulları oymağı için kura çekildi. Paylarına düşen bölge Yahudaoğulları'yla Yusufogulları'nın toprakları arasında kalıyordu. ¹² Topraklarının sınırı kuzeyde Şeria Irmağı'ndan başlıyor, Eriha'nın kuzey sırtlarına doğru yükselerek batıda dağlık bölgeye uzanıyor, Beytaven kırlarında son buluyordu. ¹³ Sınır oradan Luz'a –Beytel'e– Luz'un güney sırtlarına geçiyor, Aşağı Beythoron'un güneyindeki dağın üzerinde kurulu Atrot-Addar'a iniyor, ¹⁴ bölgenin batısında Beythoron'un güneyindeki dağdan güneye dönüyor ve Yahudaoğulları'na ait Kiryat-Baal –Kiryat-Yearim– Kenti'nde son buluyordu. Bu batı tarafıydı.

15 Güney tarafı Kiryat-Yearim'in batı varoşlarından başlıyor*, Neftoah sularının kaynağına uzanıyordu. 16 Sınır buradan Refaim Vadisi'nin kuzeyindeki Ben-Hinnom Vadisi'ne bakan dağın yamaçlarına varıyor, Hinnom Vadisi'ni geçip Yevus'un güney sırtlarına, oradan da Eyn-Rogel'e iniyordu. 17 Kuzeye kıvrılan sınır Eyn-Şemeş ve Adummim Yokuşu'nun karşısındaki Gelilot'a çıkıyor, Ruben oğlu Bohan'ın taşına iniyor, 18 sonra Arava Vadisi'nin kuzey sırtlarından geçip Arava'ya sarkıyor, 19 buradan Beythogla'nın kuzey yamaçlarına geçiyor, Lut Gölü'nün kuzey körfezinde, Şeria Irmağı'nın güney ağzında bitiyordu. Güney sınırı buydu. 20 Şeria Irmağı doğu sınırını oluşturunuyordu. Boy sayısına göre Benyaminoğulları'nın payına düşen mülkün sınırları çepeçevre buydu.

21 Boy sayısına göre Benyaminoğulları oymağının payına düşen kentler şunlardı: Eriha, Beythogla, Emek-Kesis, 22 Beytarava, Semarayim, Beytel, 23 Avvim, Para, Ofra, 24 Kefar-Ammoni, Ofni, Geva; köyleriyle birlikte on iki kent. 25 Givon, Rama, Beerot, 26 Misper, Kefira, Mosa, 27 Rekem, Yirpeel, Tarala, 28 Sela, Haelef, Yevus –Yeruşalim– Givat ve Kiryat; köyleriyle birlikte on dört kent. Boy sayısına göre Benyaminoğulları'nın payı buydu.

19

Şimonoğulları'na Verilen Topraklar

* **18:15** “Batı varoşlarından başlıyor” ya da “Varoşlarından başlayıp batıya yöneliyor.”

¹ İkinci kura Şimon'a, boy sayısına göre Şimonoğulları oymağına düştü. Onların payı Yahudaoğulları'na düşen payın sınırları içinde kalıyordu. ² Bu pay Beer-Şeva ya da Şeva, Molada, ³ Hasar-Şual, Bala, Esem, ⁴ Eltolat, Betul, Horma, ⁵ Ziklak, Beytmarkavot, Hasar-Susa, ⁶ Beytlevaot ve Şaruhen'i içeriyordu. Köyleriyle birlikte toplam on üç kent. ⁷ Ayin, Rimmon, Eter ve Aşan; köyleriyle birlikte dört kent.

⁸ Baalat-Beer, yani Negev'deki Rama'ya kadar uzanan bu kentlerin çevresindeki bütün köyler de Şimonoğulları'na aitti. Boy sayısına göre Şimonoğulları oymağının payı buydu. ⁹ Şimonoğulları'na verilen pay Yahudaoğulları'nın payından alınmıştı. Çünkü Yahudaoğulları'nın payı ihtiyaçlarından fazlaydı. Böylece Şimonoğulları'nın payı Yahuda oymağının sınırları içinde kalıyordu.

Zevulunoğulları'na Verilen Topraklar

¹⁰ Üçüncü kura boy sayısına göre Zevulunoğulları'na düştü. Topraklarının sınırı Sarit'e kadar uzanıyordu. ¹¹ Sınır batıda Marala'ya doğru çıkıyor, Dabbeşet'e erişip Yokneam karşısındaki vadiye uzanıyor, ¹² Sarit'ten doğuya, gün doğusuna, Kislot-Tavor sınırına dönüyor, oradan Daverat'a dayanıyor ve Yafia'ya çıkıyordu. ¹³ Buradan yine doğuya, Gat-Hefer ve Et-Kasin'e geçiyor, Rimmon'a uzanıyor, Nea'ya kıvrılıyordu. ¹⁴ Kuzey sınırı buradan Hannaton'a dönüyor ve Yiftahel Vadisi'nde son buluyordu. ¹⁵ Kattat, Nahalal, Şimron, Yidala ve Beytlehem; köyleriyle birlikte on

iki kentti. ¹⁶ Boy sayısına göre Zevulunoğulları'nın payı köyleriyle birlikte bu kentlerdi.

İssakaroğulları'na Verilen Topraklar

¹⁷ Dördüncü kura İssakar'a, boy sayısına göre İssakaroğulları'na düştü. ¹⁸ Yizreel, Kesullot, Şunem, ¹⁹ Hafarayim, Şion, Anaharat, ²⁰ Rabbit, Kişyon, Eves, ²¹ Remet, Eyn-Gannim, Eyn-Hadda ve Beyt-passes bu sınırların içinde kalıyordu. ²² Sınır Tavor, Şahasima ve Beytşemeş boyunca uzanarak Şeria Irmağı'nda son buluyordu. Köyleriyle birlikte on altı kentti. ²³ Boy sayısına göre İssakaroğulları oymağının payı köyleriyle birlikte bu kentlerdi.

Aşeroğulları'na Verilen Topraklar

²⁴ Beşinci kura boy sayısına göre Aşeroğulları oymağına düştü. ²⁵ Sınırları içindeki kentler Helkat, Hali, Beten, Akşaf, ²⁶ Allammelek, Amat ve Mişal'dı. Sınır batıda Karmel ve Şihor-Livnat'a erişiyordu. ²⁷ Buradan doğuya, Beytdagon'a dönüyor, Zevulun sınırı ve Yiftahel Vadisi boyunca uzanarak kuzeyde Beytemek ve Neiel'e ulaşıyordu. Kavul'un kuzeyinden, ²⁸ Evron, Rehov, Hammon ve Kana'ya geçerek Büyük Sayda'ya kadar çıkıyordu. ²⁹ Buradan Rama'ya dönüyor, sonra surlarla çevrili Sur Kenti'ne uzanıyor, Hosa'ya dönerek Akziv yöresinde, Akdeniz'de son buluyordu. ³⁰ Umma, Afek ve Rehov; köyleriyle birlikte yirmi iki kent, ³¹ boy sayısına göre Aşeroğulları oymağına verilen payın içinde kalıyordu.

Naftalioğulları'na Verilen Topraklar

³² Altıncı kura Naftali'ye, boy sayısına göre Naf-talioğulları'na düştü. ³³ Sınırları Helef ve Saanan-nim'deki büyük meşe ağacından başlayarak Adami-Nekev ve Yavneel üzerinden Lakkum'a uzanıyor, Şeria Irmağı'nda son buluyordu. ³⁴ Sınır buradan batıya yöneliyor, Aznot-Tavor'dan geçerek Hukok'a erişiyordu. Güneyde Zevulun toprakları, batıda Aşer toprakları, doğuda ise Şeria Irmağı* vardı.

³⁵ Surlu kentler şunlardı: Siddim, Ser, Ham-mat, Rakkat, Kinneret, ³⁶ Adama, Rama, Hasor, ³⁷ Kedeş, Edrei, Eyn-Hasor, ³⁸ Yiron, Migdal-El, Horem, Beytanat, Beytşemeş; köyleriyle birlikte toplam on dokuz kent. ³⁹ Boy sayısına göre Naf-talioğulları oymağının payı köyleriyle birlikte bu kentlerdi.

Danoğulları'na Verilen Topraklar

⁴⁰ Yedinci kura boy sayısına göre Danoğulları oymağına düştü. ⁴¹ Mülklerinin sınırı içinde kalan kentler şunlardı: Sora, Eştaol, İr-Şemeş, ⁴² Şaalabbin, Ayalon, Yitla, ⁴³ Elon, Timna, Ekron, ⁴⁴ Elteke, Gibbeton, Baalat, ⁴⁵ Yehut, Bene-Berak, Gat-Rimmon, ⁴⁶ Me-Yarkon ve Yafa'nın karşısındaki topraklarla birlikte Rakkon. ⁴⁷ Topraklarını yitiren Danoğulları gidip Leşem'e saldırdılar. Kenti alıp halkını kılıçtan geçirdikten sonra tümüyle işgal ederek oraya yerleştiler. Ataları Dan'ın anısına buraya Dan adını verdiler. ⁴⁸ Boy sayısına göre Danoğulları oymağının payı köyleriyle birlikte bu kentlerdi.

* **19:34** Septuaginta “Şeria Irmağı”, Masoretik metin “Yahuda, Şeria Irmağı”. **19:47** Hâk.18:27-29

Yeşu'nun Payı

⁴⁹ İsraililer bölgelere göre toprakları bölüştürme işini bitirdikten sonra, kendi topraklarından Nun oğlu Yeşu'ya pay verdiler. ⁵⁰ RAB'bin buyruğu uyarınca, ona istediği kenti, Efrayim'in dağlık bölgesindeki Timnat-Serah'ı verdiler. Yeşu kenti onarıp oraya yerleşti.

⁵¹ Kâhin Elazar, Nun oğlu Yeşu ve İsrail oymaklarının boy başları tarafından Şilo'da RAB'bin önünde, Buluşma Çadırı'nın kapısında kura ile pay olarak bölüştürülen topraklar bunlardı. Böylece ülkeyi bölüştürme işini tamamladılar.

20

Sığınak Kentler

(Say.35:9-34; Yas.4:41-43; 19:1-14)

¹⁻² Bundan sonra RAB Yeşu'ya, “Musa aracılığıyla size buyurduğum gibi, İsraililer'e kendileri için sığınak olacak kentler seçmelerini söyle” dedi. ³ “Öyle ki, istemeyerek, kazayla birini öldüren oraya kaçsın. Sizin de öç alacak kişiden kaçıp sığınacak bir yeriniz olsun.

⁴ “Bu kentlerden birine kaçan kişi, kentin kapısına gidip durumunu kent ileri gelenlerine anlatsın. Onlar da onu kente, yanlarına kabul edip kendileriyle birlikte oturacağı bir yer versinler.

⁵ Öç almak isteyen kişi adam öldürenin peşine düşerse, kent ileri gelenleri onu teslim etmesinler. Çünkü adam öldüren öldürdüğü kişiye önceden kin beslemiyordu, onu istemeyerek öldürdü. ⁶ Bu kişi topluluğun önüne çıkıp yargılanıncaya ve o dönemde görevli başkâhin ölünceye dek o kentte kalmalıdır.

Ondan sonra kaçıp geldiği kente, kendi evine dönebilir.”

⁷ Böylece Naftali'nin dağlık bölgesinde bulunan Celile'deki Kedeş'i, Efrayim'in dağlık bölgesindeki Şekem'i ve Yahuda'nın dağlık bölgesindeki Kiryat-Arba'yı –Hevron'u– seçtiler. ⁸ Ayrıca Şeria Irmağı'nın kıyısındaki Eriha'nın doğusunda, Ruben oymağının sınırları içindeki kırsal bölgede bulunan Beser Kenti'ni, Gad oymağının sınırları içinde Gilat'taki Ramot'u, Manaşşe oymağı sınırları içinde de Başan'daki Golan'ı belirlediler. ⁹ Birini kazayla öldürüp kaçan bir İsraili'nin ya da İsraililer arasında yaşayan bir yabancının, topluluğun önünde yargılanmadan öç almak isteyenlerce öldürülmesini önlemek için belirlenen kentler bunlardı.

21

Levililer'e Ayrılan Kentler (1Ta.6:54-80)

¹⁻² Levili boy başları, Kenan topraklarında, Şilo'da, Kâhin Elazar, Nun oğlu Yeşu ve İsrail oymaklarının boy başlarına giderek, “RAB, Musa aracılığıyla bize oturmak için kentler, hayvanlarımız için de otlaklar verilmesini buyurmuştu” dediler. ³ Bunun üzerine İsraililer RAB'bin buyruğu uyarınca kendi paylarından Levililer'e otlaklarıyla birlikte şu kentleri verdiler:

⁴ İlk kura Kehat boylarına düştü. Levililer'den olan Kâhin Harun'un oğullarına kurayla Yahuda,

Şimon ve Benyamin oymaklarından on üç kent verildi. ⁵ Geri kalan Kehatoğulları'na Efrayim, Dan ve Manaşşe oymağının yarısına ait boylardan alınan on kent kurayla verildi.

⁶ Gerşonoğulları'na kurayla İssakar, Aşer, Naftali oymaklarına ait boylardan ve Başan'da Manaşşe oymağının yarısından alınan on üç kent verildi.

⁷ Merarioğulları'na boy sayılarına göre Ruben, Gad ve Zevulun oymaklarından alınan on iki kent verildi.

⁸ Böylece RAB'bin Musa aracılığıyla buyurduğu gibi, İsraililer otlaklarıyla birlikte bu kentleri kurayla Levililer'e verdiler.

⁹ Yahuda, Şimon oymaklarından alınan ve aşağıda adları verilen kentler, ¹⁰ ilk kurayı çeken Levili Kehat boylarından Harunoğulları'na ayrıldı. ¹¹ Yahuda'nın dağlık bölgesinde, Anaklılar'ın atası Arba'nın adıyla anılan Kiryat-Arba'yla –Hevron'la– çevresindeki otlaklar onlara verildi. ¹² Kentin tarlalarıyla köyleri ise Yefunne oğlu Kaleb'e mülk olarak verilmişti.

¹³ Kâhin Harun'un oğullarına kazayla adam öldürenler için sığınak kent seçilen Hevron, Livna, ¹⁴ Yattir, Eştemoa, ¹⁵ Holon, Devir, ¹⁶ Ayin, Yutta ve Beytşemeş kentleriyle bunların otlakları –iki oymaktan toplam dokuz kent– verildi. ¹⁷ Benyamin oymağından da Givon, Geva, ¹⁸ Anatot, Almon ve bunların otlakları, toplam dört kent verildi.

¹⁹ Böylece Harun'un soyundan gelen kâhinlere otlaklarıyla birlikte verilen kentlerin toplam sayısı on üçü buldu.

²⁰ Kehatoğulları'ndan geri kalan Levili ailelere gelince, kurada onlara düşen kentler Efrayim oymağından alınmıştı. ²¹ Bunlar, Efrayim dağlık bölgesinde bulunan ve kazayla adam öldürenler için sığınak kent seçilen Şekem, Gezer, ²² Kivsayim ve Beythoron olmak üzere otlaklarıyla birlikte dört kentti. ²³⁻²⁴ Dan oymağından Elteke, Gibbeton, Ayalon ve Gat-Rimmon olmak üzere otlaklarıyla birlikte dört kent; ²⁵ Manaşşe oymağının yarısından da Taanak, Gat-Rimmon ve otlakları olmak üzere iki kent alındı. ²⁶ Böylece Kehatoğulları'ndan geri kalan boylara otlaklarıyla birlikte verilen kentlerin toplam sayısı onu buldu.

²⁷ Levili boylardan Gerşonoğulları'na, Manaşşe oymağının yarısına ait Başan'da kazayla adam öldürenler için sığınak kent seçilen Golan ve Beeştera, otlaklarıyla birlikte iki kent; ²⁸⁻²⁹ İssakar oymağından alınan Kişyon, Daverat, Yarmut ve Eyn-Gannim olmak üzere otlaklarıyla birlikte dört kent; ³⁰⁻³¹ Aşer oymağından alınan Mişal, Avdon, Helkat ve Rehov olmak üzere otlaklarıyla birlikte dört kent; ³² Naftali oymağından alınan ve kazayla adam öldürenler için sığınak kent seçilen Celile'deki Kedeş, Hammot-Dor, Kartan ve otlakları olmak üzere toplam üç kent. ³³ Boy sayısına göre Gerşonoğulları'na otlaklarıyla birlikte verilen kentlerin toplam sayısı on üçü buldu.

³⁴ Merarioğulları boylarına, geri kalan Levililer'e, Zevulun oymağından alınan Yokneam, Karta, ³⁵ Dimna ve Nahalal olmak üzere otlaklarıyla birlikte toplam dört kent; ³⁶⁻³⁷ Ruben oymağından alınan Beser, Yahsa, Kedemot ve

Mefaat olmak üzere otlaklarıyla birlikte dört kent; ³⁸⁻³⁹ Gad oymağından alınan ve kazayla adam öldürenler için sığınak kent seçilen Gilat'taki Ramot, Mahanayim, Heşbon ve Yazer olmak üzere otlaklarıyla birlikte toplam dört kent verildi. ⁴⁰ Boy sayısına göre Merarioğulları'na, yani Levili boyların geri kalanlarına kurayla verilen kentlerin sayısı on ikiydi.

⁴¹ İsraililer'in toprakları içinde olup otlaklarıyla birlikte Levililer'e verilen kentlerin toplamı kırk sekizi buluyordu. ⁴² Bu kentlerin hepsinin çevresinde otlakları vardı. Otlaksız kent yoktu.

⁴³ Böylece RAB atalarına vermeye ant içtiği bütün ülkeyi İsraililer'e vermiş oldu. İsraililer de ülkeyi mülk edinip buraya yerleştiler. ⁴⁴ RAB atalarına ant içtiği gibi, onları her yönden rahata erdirdi. Düşmanlarından hiçbiri onların önünde tutunamadı. RAB hepsini onların eline teslim etti. ⁴⁵ RAB'bin İsrail halkına verdiği sözlerden hiçbiri boş çıkmadı; hepsi yerine geldi.

22

Doğuda Yerleşen Oymakların Dönüşü

¹ Bundan sonra Yeşu, Ruben ve Gad oymaklarıyla Manaşşe oymağının yarısını topladı. ² Onlara, “RAB'bin kulu Musa'nın size buyurduğu her şeyi yaptınız” dedi, “Benim bütün buyruklarımı da yerine getirdiniz. ³ Bugüne dek, bunca zaman kardeşlerinizi yalnız bırakmadınız; Tanrınız RAB'bin sizi yükümlü saydığı buyruğu yerine getirdiniz. ⁴ Görüyorsunuz, Tanrınız

RAB, kardeşlerinize söylediği gibi, onları rahata kavuşturdu. Şimdi kalkın, RAB'bin kulu Musa'nın, Şeria Irmağı'nın ötesinde size mülk olarak verdiği topraklardaki evlerinize dönün. ⁵ RAB'bin kulu Musa'nın size verdiği buyrukları ve Kutsal Yasa'yı yerine getirmeye çok dikkat edin. Tanrınız RAB'bi sevin, tümüyle gösterdiği yolda yürüyün, buyruklarını yerine getirin, O'na bağlı kalın, O'na candan ve yürekten hizmet edin.” ⁶ Sonra onları kutsayıp yolcu etti. Onlar da evlerine döndüler.

⁷ Musa Manaşşe oymağının yarısına Başan'da toprak vermişti. Yeşu da oymağın öbür yarısına Şeria Irmağı'nın batısında, öbür kardeşleri arasında toprak vermişti.

Bu oymakları kutsayıp evlerine gönderirken, ⁸ “Evlerinize büyük servetle, çok sayıda hayvanla, altın, gümüş, tunç, demir ve çok miktarda giysiyle dönün” dedi, “Düşmanlarınızdan elde ettiğiniz ganimeti kardeşlerinizle paylaşın.”

⁹ Böylece Rubenliler'le Gadlılar ve Manaşşe oymağının yarısı, Kenan topraklarındaki Şilo'dan, İsraililer'in yanından ayrıldılar; RAB'bin buyruğu uyarınca, Musa aracılığıyla yurt edindikleri Gilat topraklarına –kendi mülkleri olan topraklara– dönmek üzere yola çıktılar.

¹⁰ Rubenliler'le Gadlılar ve Manaşşe oymağının yarısı, Şeria Irmağı'nın Kenan topraklarında kalan kesimine varınca, ırmak kıyısında büyük ve gösterişli bir sunak yaptılar. ¹¹ Rubenliler'le Gadlılar ve Manaşşe oymağının yarısının Kenan sınırında, Şeria Irmağı kıyısında, İsraililer'e ait topraklarda bir

sunak yaptıklarını ¹² duyan İsrail topluluğu, onlara karşı savaşmak üzere Şilo'da toplandı.

¹³ Ardından İsraililer Kâhin Elazar'ın oğlu Pinehas'ı Gilat bölgesine, Rubenliler'le Gadlılar'a ve Manaşşe oymağının yarısına gönderdiler. ¹⁴ İsrail'in her oymağından birer temsilci olmak üzere on oymak önderini de onunla birlikte gönderdiler. Bunların her biri bir İsrail boyunun başıydı. ¹⁵ Gilat topraklarına, Rubenliler'le Gadlılar'a ve Manaşşe oymağının yarısına gelen temsilciler şunları bildirdiler: ¹⁶ “RAB'bin topluluğu, ‘Bugün kendinize bir sunak yaparak RAB'be başkaldırdınız, O'nu izlemekten vazgeçtiniz’ diyor, ‘İsrail'in Tanrısı'na karşı bu hainliği nasıl yaparsınız? ¹⁷ Peor'un günahı bize yetmedi mi? RAB'bin topluluğu onun yüzünden felakete uğradı. Bugüne dek kendimizi bu günahtan temizleyebilmiş değiliz. ¹⁸ Bugün RAB'bi izlemekten vaz mı geçiyorsunuz? Eğer bugün RAB'be isyan ederseniz, O da yarın bütün İsrail topluluğuna öfkelenir. ¹⁹ Eğer size ait olan topraklar murdarsa, RAB'bin Tapınağı'nın bulunduğu RAB'be ait topraklara gelip aramızda mülk edinin. Kendinize, Tanrımız RAB'bin sunağından başka bir sunak yaparak RAB'be ve bize karşı isyan etmeyin. ²⁰ Zerah oğlu Akan RAB'be adanan ganimete ihanet ettiğinde, bütün İsrail topluluğu RAB'bin öfkesine uğramadı mı? Akan'ın günahı yalnız kendisini ölüme götürmekle kalmadı!’ ”

²¹ Rubenliler'le Gadlılar ve Manaşşe oymağının

yarısı, İsrail boy başlarına şöyle karşılık verdiler: ²² “Tanrıların Tanrısı RAB, tanrıların Tanrısı RAB her şeyi biliyor; İsrail de bilecek. Eğer yaptığımızı, RAB'be isyan etmek ya da O'na ihanet etmek için yaptıysak, ya RAB, bugün bizi esirgeme! ²³ Eğer sunağı, RAB'bi izlemekten vazgeçip yakmalık sunular ve tahıl ya da esenlik sunuları sunmak için yaptıysak, RAB bizden hesap sorsun. ²⁴ Bunu yaparken kaygımız şuydu: Oğullarınız ilerde bizim oğullarımıza, ‘İsrail'in Tanrısı RAB ile ne ilginiz var? ²⁵ Ey Rubenliler ve Gadlılar, RAB Şeria Irmağı'nı sizinle bizim aramızda sınır yaptı. Sizin RAB'de hiçbir payınız yoktur’ diyebilir, oğullarımızı RAB'be tapmaktan alıkoyabilirler. ²⁶ Bu nedenle, kendimize bir sunak yapalım dedik. Yakmalık sunu ya da kurban sunmak için değil, ²⁷ yalnız sizinle bizim aramızda ve bizden sonra gelecek kuşaklar arasında bir tanık olması için yaptık. Böylece RAB'bin Tapınağı'nda yakmalık sunularla, kurbanlarla ve esenlik sunularıyla RAB'be tapınacağız. Oğullarınız da ilerde bizim oğullarımıza, ‘RAB'de hiçbir payınız yok’ diyemeyecekler. ²⁸ Şöyle düşündük: İlerde bize ya da gelecek kuşaklarımıza böyle bir şey diyecek olurlarsa, biz de, ‘Atalarımızın RAB için yaptığı sunağın örneğine bakın’ deriz. ‘Yakmalık sunu ya da kurban sunmak için değildir bu. Sizinle bizim aramızdaki birliğin tanığıdır.’ ²⁹ RAB'be isyan etmek, bugün RAB'bi izlemekten vazgeçmek, yakmalık sunu, tahıl sunusu ya da kurban sunmak için Tanrımız RAB'bin sunağından, tapınağının önündeki sunaktan başka bir sunak

yapmak bizden uzak olsun.”

³⁰ Kâhin Pinehas ve onunla birlikte olan topluluk önderleri, yani İsrail'in boy başları, Rubenliler'le Gadlılar'ın ve Manaşşeliler'in söylediklerini duyunca hoşnut kaldılar. ³¹ Bunun üzerine Kâhin Elazar'ın oğlu Pinehas, Rubenliler'le Gadlılar'a ve Manaşşeliler'e, “Şimdi RAB'bin aramızda olduğunu biliyoruz” dedi, “Çünkü O'na ihanet etmediniz. Böylece İsraililer'i O'nun elinden kurtardınız.” ³² Kâhin Elazar'ın oğlu Pinehas ve önderler, Rubenliler'le Gadlılar'ın bulunduğu Gilat topraklarından Kenan topraklarına, İsraililer'in yanına dönüp olan biteni anlattılar. ³³ Anlatılanlardan hoşnut kalan İsraililer Tanrı'ya övgüler sundular. Rubenliler'le Gadlılar'ın yaşadıkları toprakların üzerine yürüyüp savaşmaktan ve orayı yakıp yıkmaktan bir daha söz etmediler. ³⁴ Rubenliler'le Gadlılar, “Bu sunak RAB'bin Tanrı olduğuna sizinle bizim aramızda tanıktır” diyerek sunağa “Tanık” adını verdiler.

23

Yeşu'nun Veda Konuşması

¹ RAB İsrail'i çevresindeki bütün düşmanlarından kurtarıp esenliğe kavuşturdu. Aradan uzun zaman geçmişti. Yeşu kocamış, yaşı hayli ilerlemişti. ² Bu nedenle ileri gelenleri, boy başlarını, hâkimleri, görevlileri, bütün İsrail halkını topladı. Onlara, “Kocadım, yaşıma hayli ilerledi” dedi, ³ “Tanrınız RAB'bin sizin yararınıza bütün bu uluslara neler yaptığını gördünüz. Çünkü sizin için savaşan Tanrınız RAB'di. ⁴ İşte Şeria Irmağı'ndan gün batısındaki Akdeniz'e dek yok ettiğim bütün bu

uluslarla birlikte, geri kalan ulusların topraklarını da kurayla oymaklarınıza mülk olarak böldüm.

⁵ Tanrınız RAB bu ulusları önünüzden püskürtüp sürecektir. Tanrınız RAB'bin size söz verdiği gibi, onların topraklarını mülk edineceksiniz.

⁶ Musa'nın Yasa Kitabı'nda yazılı olan her şeyi korumak ve yerine getirmek için çok güçlü olun.

Yazılanlardan sağa sola sapmayın. ⁷ Aranızda kalan uluslarla hiçbir ilişkiniz olmasın; ilahlarının adını anmayın; kimseye onların adıyla ant içirmeyin; onlara kulluk edip tapmayın. ⁸ Bugüne dek yaptığınız gibi, Tanrınız RAB'be sımsıkı bağlı kalın.

⁹ Çünkü RAB büyük ve güçlü ulusları önünüzden sürdü. Bugüne dek hiçbiri önünüzde tutunamadı. ¹⁰ Biriniz bin kişiyi kovalayacak. Çünkü Tanrınız RAB, size söylediği gibi, yerinize savaştacak.

¹¹ Bunun için Tanrınız RAB'bi sevmeye çok dikkat edin. ¹² Çünkü O'na sırt çevirir, sağ kalıp aranızda yaşayan bu uluslarla birlik olur,

onlara kız verip onlardan kız alır, onlarla oturup kalkarsanız, ¹³ iyi bilin ki, Tanrınız RAB bu ulusları artık önünüzden sürmeyecek.

Ve sizler Tanrınız RAB'bin size verdiği bu güzel topraklardan yok oluncaya dek bu uluslar sizin için tuzak, kapan, sırtınızda kırbaç, gözlerinizde diken olacaklar.

¹⁴ “İşte her insan gibi ben de bu dünyadan göçüp gitmek üzereyim. Bütün varlığınıza ve yüreğinizle biliyorsunuz ki, Tanrınız RAB'bin size verdiği sözlerden hiçbiri boş çıkmadı; hepsi gerçekleşti, boş çıkan olmadı. ¹⁵ Tanrınız RAB'bin size verdiği sözlerin tümü nasıl gerçekleştiyse, Tanrınız RAB

verdiği bu güzel topraklardan sizi yok edene dek sözünü ettiği bütün kötülükleri de öylece başınıza getirecektir. ¹⁶ Tanrınız RAB'bin size buyurduğu antlaşmayı bozarsanız, gidip başka ilahlara kul-luk eder, taparsanız, RAB'bin öfkesi size karşı alevlenecek; RAB'bin size verdiği bu güzel ülkeden çabucak yok olup gideceksiniz.”

24

Şekem'de Yenilenen Antlaşma

¹ Yeşu İsrail oymaklarının tümünü Şekem'de topladıktan sonra, İsrail'in ileri gelenlerini, boy başlarını, hâkimlerini, görevlilerini yanına çağırdı. Hepsi gelip Tanrı'nın önünde durdular. ² Yeşu bütün halka, “İsrail'in Tanrısı RAB şöyle diyor” diye söze başladı, “İbrahim'in ve Nahor'un babası Terah ve öbür atalarınız eski çağlarda Fırat Irmağı'nın ötesinde yaşar, başka ilahlara kulluk ederlerdi. ³

Ama ben atanız İbrahim'i ırmağın öte yakasından alıp bütün Kenan topraklarında dolaştırdım; soyunu çoğalttım, ona İshak'ı verdim. ⁴ İshak'a da Yakup ve Esav'ı verdim. Esav'a mülk edinmesi için Seir dağlık bölgesini bağışladım. Yakup'la oğulları ise Mısır'a gittiler. ⁵ Ardından Musa ile Harun'u Mısır'a gönderdim. Orada yaptıklarıyla Mısırlılar'ı felakete uğrattım; sonra sizi Mısır'dan çıkardım. ⁶ Evet, atalarınızı Mısır'dan çıkardım; gelip denize dayandılar. Mısırlılar savaş arabalarıyla, atlılarıyla

24:2 Yar.11:27 **24:3** Yar.12:1-9 **24:3** Yar.21:1-3 **24:4**
 Yar.25:24-26 **24:4** Yar.36:8; Yas.2:5 **24:4** Yar.46:1-7 **24:5**
 Çık.3:1-12:42 **24:6** Çık.14:1-31

atalarınızı Kamış Denizi'ne* dek kovaladılar. ⁷ Atalarınız bana yakarınca, onlarla Mısırlılar'ın arasına karanlık çöktürdüm. Mısırlılar'ı deniz sularıyla örttüm. Mısır'da yaptıklarımı gözlerinizle gördünüz.

“ ‘Uzun zaman çölde yaşadınız. ⁸ Sonra sizi Şeria Irmağı'nın ötesinde yaşayan Amorlular'ın topraklarına götürdüm. Size karşı savaştıklarında onları elinize teslim ettim. Topraklarını yurt edindiniz. Onları önünüzden yok ettim. ⁹ Moav Kralı Sippor oğlu Balak, İsrail'e karşı savaşılmaya hazırlandığında, haber gönderip Beor oğlu Balam'ı size lanet etmeye çağırdı. ¹⁰ Ama ben Balam'ı dinlemeyi reddettim. O da sizi tekrar tekrar kutsadı; böylece sizi onun elinden kurtardım. ¹¹ Sonra Şeria Irmağı'nı geçip Eriha'ya geldiniz. Size karşı savaşan Erihalılar'ı, Amor, Periz, Kenan, Hitit, Girgaş, Hiv ve Yevus halklarını elinize teslim ettim. ¹² Önden gönderdiğim eşekarısı* Amorlu iki kralı önünüzden kovdu. Bu işi kılıcınız ya da yayınız yapmadı. ¹³ Böylece, emek vermediğiniz toprakları, kurmadığınız kentleri size verdim. Buralarda yaşıyor, dikmediğiniz bağlardan, zeytinliklerden yiyorsunuz.’ ”

¹⁴ Yeşu, “Bunun için RAB'den korkun, içtenlik ve bağlılıkla O'na kulluk edin” diye devam etti, “Atalarınızın Fırat Irmağı'nın ötesinde ve Mısır'da kulluk ettikleri ilahları atın, RAB'be kulluk edin.

24:8 Say.21:21-35

24:9 Say.22:1-24:25

24:11 Yşu.3:14-17

24:11 Yşu.6:1-21

*

24:12 “Eşekarısı”: İbranice sözcüğün anlamı kesin bilinmiyor. Dehşet ya da bir çeşit hastalık anlamına da gelebilir. **24:13** Yas.6:10-11

¹⁵ İcinizden RAB'be kulluk etmek gelmiyorsa, atalarınızın Fırat Irmağı'nın ötesinde kulluk ettikleri ilahlara mı, yoksa topraklarında yaşadığınız Amorlular'ın ilahlarına mı kulluk edeceksiniz, bugün karar verin. Ben ve ev halkım RAB'be kulluk edeceğiz.”

¹⁶ Halk, “RAB'bi bırakıp başka ilahlara kulluk etmek bizden uzak olsun!” diye karşılık verdi, ¹⁷ “Çünkü bizi ve atalarımızı Mısır'da kölelikten kurtarıp oradan çıkaran, gözümüzün önünde o büyük mucizeleri yaratan, bütün yolculuğumuz ve uluslar arasından geçişimiz boyunca bizi koruyan Tanrımız RAB'dir. ¹⁸ RAB bu ülkede yaşayan bütün ulusları, yani Amorlular'ı önümüzden kovdu. Biz de O'na kulluk edeceğiz. Çünkü Tanrımız O'dur.”

¹⁹ Yeşu, “Ama sizler RAB'be kulluk edemeyeceksiniz” dedi, “Çünkü O kutsal bir Tanrı'dır, kıskanç bir Tanrı'dır. Günahlarınızı, suçlarınızı bağışlamayacak. ²⁰ RAB'bi bırakıp yabancı ilahlara kulluk ederseniz, RAB daha önce size iyilik etmişken, bu kez size karşı döner, sizi felakete uğrattırıp yok eder.”

²¹ Halk, “Hayır! RAB'be kulluk edeceğiz” diye karşılık verdi.

²² O zaman Yeşu halka, “Kulluk etmek üzere RAB'bi seçtiğinize siz kendiniz tanıksınız” dedi.

“Evet, biz tanığız” dediler.

²³ Yeşu, “Öyleyse şimdi aranızdaki yabancı ilahları atın. Yüreğinizi İsrail'in Tanrısı RAB'be verin” dedi.

²⁴ Halk, “Tanrımız RAB'be kulluk edip O'nun sözünü dinleyeceğiz” diye karşılık verdi.

25 Yeşu o gün Şekem'de halk adına bir antlaşma yaptı. Onlar için kurallar ve ilkeler belirledi. 26 Bunları Tanrı'nın Yasa Kitabı'na da geçirdi. Sonra büyük bir taş alıp oraya, RAB'in Tapınağı'nın yanındaki yabancı fıstık ağacının altına dikti. 27 Ardından bütün halka, “İşte taş bize tanık olsun” dedi, “Çünkü RAB'bin bize söylediği bütün sözleri işitti. Tanrınız'ı inkâr ederseniz bu taş size karşı tanıklık edecek.”

Yeşu'nun Ölümü (Hâk.2:6-9)

28 Bundan sonra Yeşu halkı mülk aldıkları topraklara gönderdi.

29 RAB'bin kulu Nun oğlu Yeşu bir süre sonra yüz on yaşında öldü. 30 Onu Efrayim'in dağlık bölgesindeki Gaaş Dağı'nın kuzeyine, kendi mülkünün sınırları içinde kalan Timnat-Serah'a gömdüler. 31 Yeşu yaşadıkça ve Yeşu'dan sonra yaşayan ve RAB'bin İsrail için yaptığı her şeyi bilen ileri gelenler durdukça İsrail halkı RAB'be kulluk etti.

32 İsraililer Mısır'dan çıkarken Yusuf'un kemiklerini de yanlarında getirmişlerdi. Bunları Yakup'un Şekem'deki tarlasına gömdüler. Yakup bu tarlayı Şekem'in babası Hamor'un torunlarından yüz parça gümüş† satın almıştı. Burası Yusuf soyundan gelenlerin mülkü oldu.

24:30 Yeşu.19:49-50

24:32 Yar.50:24-25; Çık.13:19

24:32

Yar.33:19; Yu.4:5; Elç.7:16 † 24:32 “Yüz parça gümüş”: İbranice “Yüz kesita”. Kesita ağırlığı ve değeri bilinmeyen bir para birimiydi.

³³ Harun'un oğlu Elazar ölünce, onu Efrayim'in dağlık bölgesinde oğlu Pinehas'a verilen tepeye gömdüler.

Bible Revizyon 2008
The Holy Bible in the Turkish Language, Revision of
2008

Public Domain

Language: Türkçe (Turkish)

In the Public Domain due to copyright abandonment for security reasons.

2020-09-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

f28fe8d2-2561-5b64-81f0-8e038d6d85b0